Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ
ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1926 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 227 (9873).

1990 йил
28 ноябрь
чоршанба

Баҳоси 3 тийин.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Умумевропа учрашуви тўғрисидаги АХБОРОТИ

Депутат ўртоқлар! Париждаги Умумевропа учрашуви ҳақида сизларга ахборот беришни ваъда қилган эдим.

Унинг тарихидан олдинги давр ҳақида икки оғиз сўз.

Халқ депутатлари Биринчи съездининг ССЖИнинг ички ва ташқи сиёсати тўғрисидаги қарорида мамлакат хавфсизлигини мустаҳкамлашни ҳамда қайта қуриш учун зарур бўлган тинч ҳамкорликни авж олдиришни назарда тутиб, Умумевропа жараёнини чуқурлаштиришга ҳаракат қилинсин, деган тўғридан-тўғри кўрсатма берилган эди. Биз айни шундай иш тутдик.

Бизнинг фаоллигимиз — аввало Совет — Америка муносабатларидаги фаоллигимиз — ҳамжиҳатлик ва халқаро ишонч муҳитини вужудга келтириш соҳасидаги фаоллигимиз ҳозирги замоннинг энг муҳим муаммоларига янгича ёндашувлар пишиб етилган муҳитни тайёрлади. Бироқ, ўз мамлакатимиздаги, ўтган йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб эса Шарқий Европа мамлакатларидаги таг-заминли ўзгаришлар сиёсатчиларнинг, жамоатчиликнинг, халқларнинг қарашларига ва кайфиятларига таъсир ўтказган ҳал қилувчи омил бўлди, албатта.

Европа мамлакатлари ўртасидаги муносабатлардагина эмас, шу билан бирга умуман дунёда ҳам ишончсизлик, қўрқув тез тугай бошлади, сиёсий мулоқот тобора мазмундор ва амалий тус олмоқда, дунёда халқаро вазиятни тубдан ўзгартиришга интилаётган қудратли ижтимоий кучлар ҳаракатга келди. Қуролланиш пойгасининг машаққати унга жалб этилган мамлакатларнинг ривожланишигагина эмас, шу билан бирга бутун жаҳон иқтисодиётига, ҳозирги замон маданиятининг ўткир муаммоларини ҳал этишга ҳам жуда кучли таъсир қилаётган эди.

Ўтган йилнинг кузида биз вазият 1975 йилги Хельсинки учрашувидан кейинги янги, иккинчи Умумевропа учрашувини белгиланган муддатни — 1992 йилни кутмай, яқинлаштириш имконини бермоқда ва талаб қилмоқда, деган хулосага келдик... Бизнинг бу ташаббусимизга аввалбошда ҳадиксираб қарадилар, бироқ кейин унга қўшилиб, тайёргарликка киришдилар. Тўғри, Хельсинки-2 «ўз жойида» қолди, у 1992 йилда ўтказиладиган бўлди. Бироқ, яқинда Парижда бўлиб ўтган учрашувни ўтказишга, уни Европадаги оддий қуролли кучларни қисқартириш тўғрисида шартнома тузиладиган пайтга тўғрилашга қарор қилинди.

Мен шунга асосланаманки, депутатлар учрашув ҳақида эълон қилинган хабарлар билан танишганлар, учрашув анча кенг ёритилди ва табиийки, улар менинг шу масала хусусидаги нутқларим билан ва баён этилган фикрларим билан танишдилар.

Шу сабабли Парижда айтилган гапларни такрорлаб ўтирмайман. Бу ноёб анжуман биз учун, биз ўз мамлакатимизни ўзгартириш ишларини давом эттирадиган ташқи вазият учун қандай аҳамиятга эга эканлигини, учрашув якунларидан қандай амалий хулосалар чиқаришимиз кераклигини баҳолаб беришни ўз вазифам деб биламан.

Анжуманда дунёдаги давлатларнинг қарийб тўртдан бир қисми, шу жумладан иқтисодий жиҳатдан энг яхши ривожланган кўпгина давлатлар ва БМТ Хавфсизлик Кенгашининг 5 доимий аъзосидан тўрттаси қатнашди. Бу мамлакатларда 1 миллиард кишидан кўпроқ аҳоли яшайди. Анжумандаги кўп нарсалар мислсиз эди, кўп воқеалар биринчи бор содир бўлди ва улар ҳақида биринчи бор гапирилди.

Европаликлар энди уруш шабадаси эсиб турган даврда яшамаётганликларини ҳамма илк бор ҳис этди.

Биринчи бор бутун Европа вакиллари ижтимоий-сиёсий йўлни танлаб олиш эркинлигини ва миллий хусусиятлар кўп хиллигини тасдиқлаб, Европа халқларининг манфаатлари ва тақдирлари муштараклигини бир овоздан билдирдилар.

Биринчи бор «Шарқ» ва «Ғарб» мафкуравий можаро ва руҳий уруш тушунчаси деб эмас, балки жуғрофий тушунчалар деб қаралди.

Биринчи бор Умумевропа яхлитлиги азалий орзудан ёки ташвиқотчилик шиоридан кундалик воқеликка айлана бошлади. Бунда иқтисодиёт, энергетика, экология, транспорт, аҳолининг кўчиб юриши, зиёлиларнинг ўзга юртларга кетиши, оз сонли миллатларнинг норозилиги ва ҳоказо шу каби янги муаммолар ва ташвишлар ҳам борлигини ҳамма тушунди ва қайд этди. Аммо булар мухолифлик мақсадларидан ва усулларидан ҳоли бўлган фақат тинч муаммолар эди.

Биринчи бор сиёсий ишонч ҳужжат тарзида расмийлаштирилган ўзаро мажбурият шаклига кирди.

Кейинги вақтларда ССЖИнинг Бирлашган Германия, Франция, Италия, Испания, Финляндия билан тузган (ва тузишга ҳозирлик кўраётган) янги типдаги икки томонлама декларациялари ва шартномалари, шунингдек Париж учрашувининг ўзида 34 давлат имзолаган ҳужжатлар янги Европанинг сиёсий-ҳуқуқий асосини вужудга келтиради, янги Европа XXI асрга шу асос билан боришга қарор берди.

Энди Европада ҳарбий муҳолифлар йўқ. Учрашувда НАТОнинг баъзи аъзолари қилган ҳамма писандаларга қарамай, «совуқ уруш» натижасида вужудга келган блоклар муқаррар равишда ўзининг азалий вазифасини тарк этиб боради. Аммо ҳамма нарсани назарда тутиш ва содир бўладиган воқеаларни синчиклаб кузатиб бориш керак, албатта. Бу ҳақда кейинроқ гапираман.

Шундай қилиб, биз, Совет Иттифоқи Европани янгилашнинг жўшқин, аммо тинч оқимида бораяпмиз, бу Европа демократия, иноқлик, ишонч ва ҳамкорлик қонунлари асосида яшашга жазм қилди ва ўзаро боғлиқлик унинг келажаги эканини тушунаётганини намойиш этди, Камчаткадан Камчаткагача ёки бошқача қилиб айтганда, Аляскадан Аляскагача доира бўйлаб туташадиган чегаралардаги мана шу мутлақо янги халқаро ҳамжамиятда бизнинг ҳозирлигимиз олдимизда мислсиз истиқбол очади. 19—21 ноябрь кунлари содир бўлган воқеалар ҳозирги сиёсий ва иқтисодий инқирозни бартараф этишимизни осонлаштиради... Аммо бунинг учун биз ўзимиз очилаётган имкониятлардан оқилона фойдалана билишимиз керак, албатта. Биз ўз тарихий ислоҳотларимизни амалга ошириш ҳамда тараққиёт ва фаровонликнинг маданий даражасига чиқиб олиш учун ҳозирги даврга мос жуда қулай муҳитга эга бўлиб қолаяпмиз.

Учрашувнинг барча қатнашчилари якдиллик билан бундай дейишди: учрашув Европа тарихида бутун бир даврга чек қўядиган маррани белгилаб берди ҳамда қитъа олдида ва бутун дунё олдида ривожланишнинг мутлақо янги, тарихан узоқ давом этадиган палласини очади.

Париж якунлари ўз аҳамияти ва натижалари жиҳатидан мисли кўрилмаган ҳужжатларда мухтасар ифодалаб берилди, бу ҳужжатлар дунёни мушоҳада қилишнинг кенглиги билан, ниятларнинг бирлиги ва ҳаракатларнинг аниқ дастури баён этилганлиги билан ажралиб турибди. Бу дастур узоқ муддатли тарзда бўлса ҳам, аммо халқларга жуда тез сезиларли фойда келтирадиган қилиб тузилган.

«Янги Европа учун хартия»нинг имзоланиши давлатлар нақадар хилма-хил бўлмасин ва уларнинг суверенлиги ҳурмат қилинмасин, улар моддий ўзаро боғлиқлик ва бирдамликнинг маънавий бурчи муштарак қоидалари асосида биргаликда яшаш мажбуриятини олишларини билдиради. Ижтимоий адолат йўлидаги инсон ҳуқуқлари ва иқтисодий эркинлик, ҳамма учун баб-баравар хавфсизлик — янги Европа тараққиётининг нормаларидир. Бу нормалар биз учун ҳам мажбурийдир, чунки акс ҳолда биз берган ваъдамизнинг устидан чиқмайгина ва бошқа ҳаммадан кўра ҳам бизнинг куч-ғайратимиз билан бунёд бўлган ишни барбод қилибгина қолмай, шу билан бирга ўзимизни шу нормалар ва қоидаларга садоқат туфайли олинадиган манфаат ва афзалликлардан маҳрум этиб ҳам қўямиз.

Европадаги оддий қуролли кучлар тўғрисидаги шартномага ўхшаш шартнома ҳали тузилган эмас. «Совуқ уруш» тугаганлиги ҳақидаги сиёсий баёнотлар энди иккала томоннинг ҳарбий имкониятларини анча камайтирадиган аниқ даражалар ва қоидалар тарзида мужассамлаштириб берилди.

Бундан буён вазият Атлантикадан Уралгача жуда катта ҳудудда қисқартирилаётган кучларнинг мувозанати билан фарқ қилади. Қурол-яроғларнинг асосий кучлари хусусидаги номутаносибликни тугатиш мақсадига эришилди. Европадаги ҳар қандай давлатнинг ҳужум қилиш имкониятлари кескин камайтирилди. Шартномани амалга ошириш шуни билдирадики, буни тўла масъулият билан айтиш мумкин, Европада қўққисдан ҳужум қилишнинг ёки кенг миқёсли ҳарбий операциялар ўтказишнинг мутлақо имкони бўлмайди. Кўзда тутилганидек, ҳарбий ахборот айирбошлаб турилиши пухта ва истисносиз назорат билан бирга қўшилиб, ҳарбий вазиятнинг ва ҳарбий фаолиятнинг шу қадар равшанлигини вужудга келтирадики, шартномани четлаб ўтишнинг ёки пинхона тажовузга ҳозирлик кўришнинг иложи қолмайди.

Қирқ йилдан кўпроқ вақт мобайнида ҳукмронлик қилиб келган стратегия ва доктриналардан ҳеч қандай маъно қолмайди. Шунга мувофиқ равишда муҳолифлик учун тузилган, ҳар ҳолда, муҳолифлик даврида тузилган иккала иттифоқ — НАТО ва Варшава Шартномаси ташкилотининг ҳарбий вазифалари ҳам исталса-исталмаса, ўз аҳамиятини йўқотади.

Аммо иш шу билангина чекланмайди. Шартнома хавфсизликнинг янги мажмуига асос солади. Парижда имзоланган бошқа ҳужжатнинг руҳида шу нарса ўзининг яққол ифодасини топди. Икки блок ўртасидаги шартнома тарзида ўйлаб режалаштирилган бу ҳужжат

(Давоми 2-бетда).

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

АЁЛЛАР ҚУРОЛ ЎҒИРЛАШМОҚДА

● ХАНОЙ, 26 ноябрь. (ТАСС мухбири Игорь Шубин). Вьетнамда хотин-қизлар ҳам турли хорижий молларни яширин равишда сотиш билан шуғулланаётганликларига анча кўникиб қолишган. Лекин мамлакат шимолидаги ҳарбий омборларнинг бириданн ўт очувчи қуроллар ҳамда ўқ-дорилар ўғирланганлиги ва сотилганлигини текшириш чоғида аниқланган нарсалар жамоатчиликда таажжуб туғдирди. «Куан дой нян зан» рўзномасининг хабар қилишича, ҳарбий полиция кучлари ҳарбийларнинг бутун бир гуруҳини фош этган, улар орасида тўрт нафар аёл бўлган. Улар бир неча соат мобайнида ўзлари қўриқлаётган омбордан юзтача ўт очувчи қурол ва ўқ-дорилар ҳамда портловчи моддаларни ўғирлашган. Қуролларнинг бир қисми Хитойга сотилган, шунингдек қора дорилар ва қимматбаҳо тошларга алмаштирилган.

Жиноятчилар изни йўқотиш учун «пинхона» бозордан сотиб олинган эски қуролларни тозалаб, уларни янгидек қилиб, омборга олиб келиб қўйишга уринганлар. Лекин улар бунга муваффақ бўлишмаган. Шу ишда қатнашган барча кишилар ҳибсга олинган ва ҳозир улар суд ҳукмини кутишмоқда.

СЎНГГИ СОАТДА

● **АМЕРИКА** Қўшма Штатлари президенти Ж. Буш ўтган ҳафта ичида катта сафарни амалга оширди. У Саудия Арабистони, Миср, Сурия ҳамда Қувайт раҳбарлари билан учрашди, Форс кўрфази минтақасидаги ҳарбий тангликка дахлдор масалалар бўйича фикр алмашди. Ж. Буш ўз сафари давомида Форс кўрфазида тўпланган АҚШ ҳарбий қисмлари билан ҳам учрашди. У Даҳран ҳарбий базаси учиш майдонида тўпланган Англия, Америка, Саудия Арабистони ҳамда Қувайт ҳарбийлари ҳузурида сўзга чиқиб, можарони тинч йўл билан ҳал қилиш учун қўшимча йўл бошига тайёр эканлигини билдирди. Шу билан биргаликда Ж. Буш Ироқ раҳбариятини огоҳлантириб, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Комитети қарорини бажармаслик хусусида улар ҳеч қандай иккиламчи фикрга бормасликлари лозим, шунингдек, улар Қувайт ерида ҳамиша қолишга хомтама бўлмасликлари керак, деб айтди. Саддам Хусайн ўз ҳаётида энг катта хатога йўл қўймоқда,— деди Ж. Буш,— У бутун жаҳон мамлакатлари ҳамжамияти фикрига қарши чиқмоқда, ўз айтганидан қайтмаётир. Бу ниҳоятда қалтис йўлдир.

● **БУЮК БРИТАНИЯ** Бош вазири Маргарет Тэтчер ўн йиллик катта фаолиятидан сўнг истеъфога чиқишга қарор қилди. 22 ноябрь куни ўз ҳамкасблари — вазирлар олдида сўзга чиқиб, ўзининг шундай қарорга келганлигини баён қилди. Эндиликда консерваторлар партияси раҳбари бўлиш учун ташқи ишлар вазири Д. Херд, молия вазири Ж. Мейжор, шунингдек, М. Хезлтайн курашни давом эттирадилар.

● **ПОЛЬШАДА** президент сайлови бошланиб кетди. Президент «курси»си учун олти номзод кураш олиб борди. Жамоатчилик сўровлари натижасига қараганда асосий кураш ҳозирги Бош вазир Тадеуш Мазовецкий ҳамда мустақил касаба иттифоқи ҳисобланган «Солидарность» раиси Леха Валенса ўртасида бўлиши керак эди. Аммо дастлабки турда Л. Валенса ҳамда С. Тиминьский энг кўп овоз олдилар. Иккинчи тур 9 декабрда ўтказилади.

● **ПОРТУГАЛИЯ ССЖИ** иқтисодиётини барқарорлаштиришга кўмаклашиш учун қарз беришга қарор қилди. Ташқи савдо бўйича давлат котиби Нету да Силва баёнотини шарҳлаган «Диарну ди нотисиаш» рўзномаси шу ҳақда хабар берди. Қарз ҳажми тахминан 10 миллиард эскудо миқдорида белгиланмоқда.

● **РАСМИЙ** визит билан Венгрия пойтахтига келган НАТО Бош котиби Вёрнер Венгрия парламенти аъзолари ҳузурида сўзга чиқиб, НАТОнинг мақсади келажакда ҳарбий босқинчилик ҳамда таҳдидлар амалий жиҳатдан мумкин бўлмайдиган Оврупони вужудга келтиришдир, деб айтди.

● **СТАЛИННИ** олиб юрган «ЗИС—115» машинаси Австрия фирмаси «Шерц» томонидан кимошдида савдога қўйилгач, уни Япония кордомонлари сотиб олганлиги маълум бўлди. Машина Японияга келтирилгач, унинг эгаси «ЗИС—115»ни янада қимматроқ пуллаш ниятида эканлигини айтган.

ССЖИ Олий Кенгашининг қарори

1990 ЙИЛНИНГ 15 НОЯБРИДАН БИР ҚАНЧА ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИГА ШАРТНОМАВИЙ (ЭРКИН) НАРХЛАР ЖОРИЙ ЭТИЛГАНЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН МАМЛАКАТДА ВУЖУДГА КЕЛГАН ВАЗИЯТ ТЎҒРИСИДА

ССЖИ Вазирлар Кенгашининг ахборотини ҳамда Иттифоқ Кенгашининг меҳнат, нарх ва ижтимоий сиёсат, режа ва бюджет молия комиссиялари ҳамда Миллатлар Кенгашининг халқ истеъмол моллари, савдо, аҳолига коммунал-маиший ва бошқа хизматлар кўрсатиш комиссиясининг хулосасини тинглаб, ССЖИ Олий Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

ССЖИ Вазирлар Кенгашига бир ҳафталик муддат ичида бир қанча халқ истеъмол молларига шартномавий (эркин) нархлар жорий этилганлиги муносабати билан 1990 йилнинг 15 ноябридан кейин истеъмол бозорида вужудга келган вазиятни таҳлил этиш, таҳлил натижалари юзасидан қарор қабул қилиш ва бу ҳақда ССЖИ Олий Кенгашини хабардор этиш топширилсин.

ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси
А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 23 ноябрь.

ССЖИ Олий Кенгашининг қарори

Мамлакатдаги аҳвол тўғрисида

Мамлакатдаги вазият ҳамон ёмонлашиб бормоқда ва қалтис ҳолатга яқинлашмоқда. Сиёсий, ижтимоий-иқтисодий соҳалардаги ва истеъмол бозоридаги аҳвол мураккаблашмоқда, товар-пул мутаносиблиги бузилган. Миллатлараро муносабатлар кескинлиги хатарли тус олди. Ижроия ҳокимият тузилмаси барбод бўлмоқда. Пинҳоний иқтисодиётнинг салбий таъсири кучайиб, интизом ва тартиб пасайиб кетмоқда, жиноятчилик кўпаймоқда. Мамлакатда туб чоралар кўришни тақозо этаётган фавқулодда вазият вужудга келди.

Айни пайтда ССЖИ Олий Кенгаши, жумҳуриятлар Олий Кенгашлари ва ижроия бошқарув идоралари фаолиятидаги номувофиқлик мамлакатдаги ижтимоий-сиёсий вазиятга салбий таъсир кўрсатмоқда. Турли даражадаги қонун чиқарувчи идораларнинг бир-бирига зид ҳужжатларни қабул қилиши кўпаймоқда. Қабул қилинаётган қонунлар ва ССЖИ Президентининг фармонлари кўп ҳолларда бажарилмай қолмоқда ёки кўнгилдаги натижаларни бермаяпти. Шу муносабат билан ССЖИ Олий Кенгаши мустақил жумҳуриятларнинг манфаатларини таъминловчи янги Иттифоқ Шартномаси асосида ССЖ Иттифоқини сақлаб қолиш зарурлигини эътироф этиб, оралиқ тадбири сифатида ССЖ Иттифоқи билан федерация субъектлари ўртасида қонун чиқариш ва иқтисодий фаолият соҳасида ваколатларни фарқлаб қўйишга доир ССЖИ қонунларига асосланувчи икки томонлама ва кўп томонлама битимлар тузишни мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайди.

ССЖИ Президентининг, жумҳуриятлар раҳбарлари ва ССЖИ халқ депутатларининг таклифларига асосланиб, ССЖИ Олий Кенгаши **қарор қилади:**

(Давоми 2-бетда).

● **ХИТОЙ** Халқ Жумҳуриятининг Харбин шаҳри Хэйлунцзян вилоятининг асосий шаҳарларидан биридир. Унинг суратда тасвирланган қисмини рус муҳожирлари 20—30-йилларда барпо этган эдилар. Суратда: Харбиннинг руслар бунёд этган биноларидан бири.

С. КОЗЛОВ сурати.
(ТАСС).

• Президент дастурини қўллаб-қувватлаймиз

ДИЛДАГИ ГАПЛАР

Иттифоқимиз Президенти Михаил Сергеевич Горбачевнинг ССЖИ Олий Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқини жойларда кўпчилик кенг қўллаб-қувватламоқда. Чунки унда кейинги пайтда кўпчиликни ўйлантириб келаётган муаммолар ва уларнинг ечими ўз аксини топган. Бу ҳақда муҳаррирнятимизга турли хабарлар келиб турибди. Ҳозир шулардан айримларини эътиборингизга ҳавола қиламиз.

И. ОРТИҚОВ,
Бўстонлиқ ноҳиясидаги Ғазалкент саноат-қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиси, КПСС XXVIII съезди делегати:

— Михаил Сергеевич Горбачевнинг Иттифоқимиз Олий Кенгашидаги сўзлаган нутқини эшитиб, мен ниҳоятда таъсирландим. Чунки шу давргача Иттифоқимизда мавжуд бўлган муаммолар ҳеч бир анжуманда бу тарзда кескин қилиб қўйилмаган эди. «Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, мамлакатимиз ҳар бир фуқаросининг хавфсизлиги тўғрисидаги талаблар ҳаққоний янграмоқда», дейилади унда. Тўғри-да, ахир оддий ишчи ёки хизматчи кун бўйи ишлаб келгандан кейин ўзининг ва шу жумладан яқинлари тақдирини бехатарлигини талаб қилишга юз фоиз ҳақлидир. Бунинг учун эса ички ишлар органларига ўткинчи кишиларнинг кириб қолаётганлигига барҳам беришимиз лозим. Ҳар бир ички ишлар ходимида юксак онглилик, ўзгалар учун ва уларнинг хавфсизлиги учун қайғуриш ҳисси мавжуд бўлмоғи керак. Шунинг учун ҳам мамлакатимиз Президентининг бу соҳада жойларда зудлик билан ташкилий ўзгаришларни қилиш ўринли бўлади, деган сўзлари кўпчиликнинг кўнглидаги гапдир.

* * *

Х. ОМОНОВ,
Янги Тошкент консерва комбинати ишчиси, жамоатчи мухбир:

— Мамлакатимизда уюшган жиноятлар, чайқовчилик, пинҳоний иқтисодиётнинг авж олганлигини ССЖИ Президенти Михаил Сергеевич Горбачев очиқ-ойдин сўзлаб берди. Мен бу фикрларга қўшиламан. Чунки кундан-кунга кўпайиб бораётган салбий ҳодисалар одамлар кайфияти ҳамда ҳаловати бузилишига сабаб бўлмоқда. Менинг фикримча пинҳоний иқтисодиётнинг кўпайишига асосий сабаб партия ташкилотларининг хўжалик ишларига аралашмаётганликларида деб биламан. Қабул қилинган кўпгина қарорлар ҳаётга тадбиқ этилмаяпти. Ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш фақат ички ишлар бўлимларининг вазифаси десак хато қилган бўламиз. Бунинг учун партия, касаба уюшмаси, комсомол, халқ назорати қўмитаси фаоллари ҳамкорликда иш олиб боришлари лозим.

ВОҚЕА АРАФАСИДА

ЎЗБЕКИСТОН ПАХТАСИ ТОШКЕНТДА СОТИЛАДИ

28 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССЖнинг пахта маҳсулотини улгуржи сотиш жумҳуриятлараро ярмаркаси иш бошлайди. Бу жумҳуриятда ана шундай тадбир ўтказишдаги дастлабки тажрибадир, чунки шу пайтгача Ўзбекистон пахтаси Москвада сотилар ва бу иш билан «Союзглавлегпромсирье» Бутуниттифоқ ташкилоти шуғулланар эди. Зотан, ана шу ташкилот ҳам шу кунларда ярмарка ўтказмоқда ва унда тўқимачилар мамлакатнинг бошқа пахтакор жумуҳриятларидан келтириладиган толага баҳо бермоқдалар.

Ўзбекистонда эса бу вазифа эндиликда Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги таъминот ҳамда енгил саноат хом ашёси ва маҳсулотини сотиш бош бошқармаси зиммасига юкланган. Бошқарма пахта заводи ходимларидан маҳсулотни харид қилади ва уни истеъмолчиларга сотади. Бошқарма ходимлари ярмаркага тайёргарлик кўрдилар ва уни ўтказадилар. Бундай ёндашув жумҳуриятнинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш, пахта заводларининг бутун маҳсулотини бир жойга тўплаш ва уни мақбул шартларда сотиш имконини беради.

Тола ва пахтани қайта ишлаш йўли билан олинадиган бошқа маҳсулотларни «Хлопкопром» ташкилотининг барча вилоят бирлашмалари, шунингдек пахтани қайта ишлайдиган заводларни ижарага олган айрим совхозлар ва колхозлар етказиб берадилар. Ҳамиша бўлгани сингари, Ўзбекистон пахтасининг харидорлари кўп — мамлакатнинг барча минтақаларидаги ўнлаб енгил саноат корхоналари пахтамизни харид қилиш ниятидадир. Келаси йили пахта маҳсулотининг анча қисми чет элга ҳам сотилади.

Ярмарка Ўзбекбирлашувнинг Кооперация уйидаги кўргазма залида ўтказилади ва 7 декабргача давом этади.

(ЎзТАГ мухбири).

ЖУМҲУРИЯТ ЧЕКИСТЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби И. А. Каримов жумҳурият Давлат хавфсизлиги қўмитасининг ходимлари билан учрашди.

У Ўзбекистондаги ижтимоий-сиёсий вазият, ижтимоий-иқтисодий ва маданий ривожланиш вазифалари қандай ҳал этилаётгани тўғрисида гапириб берди ҳамда йиғилганларнинг кўплаб саволларига жавоб қайтарди.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг иккинчи котиби А. С. Ефимов қатнашди.

(ЎзТАГ).

ВИДЕОҚАРОҚЧИЛАРГА ҚАРШИ ҲУЖУМ

● БУДАПЕШТ, 26 НОЯБРЬ. (ТАСС мухбири Андрей Куклин). Шу кунларда таъсис этилган умумвенгер видеотекалар бирлашмаси видеоқароқчиликка қарши уруш эълон қилди. Бирлашмага мамлакатда ишлаб турган бир неча фирма, шу жумладан қўшма корхоналар кирди. Яширин иш олиб борувчи фирибгарларга қарши курашишга, ўз манфаатларини ҳимоя қилишда умумий ташкилот тузишга уларни «пинхона бозор»да кескинлашиб кетган рақобат мажбур этди. Видеотекаларнинг ҳуқуқларини ва манфаатларини қонуний ҳимоя қилиш, «видеоқароқчиликка» қарши курашда қонун таклифларини тайёрлаш янги ташкилотнинг вазифасига киради. Венгрияда ҳамма ерда: бозорларда, ер ости ўтиш йўлларида, автобус бекатларида, дўкончаларда яширин кассеталар билан савдо қилмоқдалар. Асосан Ғарбда кейинги вақтда тайёрланган жангарилар ҳаётидан олинган бўлмағур фильмлар таклиф этилади. Бундай маҳсулотларнинг техникавий ва эстетик сифати шубҳали бўлганлиги учунгина эмас, айни вақтда муаллифлик ҳуқуқлари ошкора бузилаётганлиги, фирибгарлар ўз даромадларини солиқ солинишидан яшираётганликлари ҳам бундай фаолиятга қарши норозилик келтириб чиқарди.

ФАХРИЙ ЁРЛИҚ МУБОРАК!

Ўзбекистон Компартияси Тошкент вилоят қўмитаси ҳамда вилоят ижроия қўмитаси партия органларида узоқ йиллар самарали ишлаганлиги учун вилоят партия қўмитаси умумий бўлими мудири **Тўлқин Муҳиддинович Қозоқбоевни** Ўзбекистон Компартияси вилоят қўмитаси ва вилоят ижроия қўмитасининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

М. С. ГОРБАЧЕВнинг Умумевропа учрашуви тўғрисидаги АХБОРОТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

энди 22 давлатнинг қўшма декларацияси тарзида шаклланди, шу давлатларнинг ҳар бири ҳамма учун умумий бўлган Европа хавфсизлиги ва барқарорлигини қўллаб-қувватлашга тегишли ҳисса қўшиш мажбуриятини олди. Аслида бу — ўзаро ҳужум қилмаслик тўғрисидаги кўп томонлама битимдир. Шундай қилиб бундан буён Европадаги хавфсизлик ҳарбий воситалар билан эмас, асосан сиёсий воситалар билан таъминланиши, муҳолифлик йўли билан эмас, балки ўзаро алоқа боғлаб, жамоа асосида таъминланиши хусусидаги ҳамжиҳатлик мустаҳкамлаб берилди.

Биз бўшатиб олинадиган кўпдан-кўп моддий ва илмузиё имкониятларини халқ бахт-саодатига хизмат қилдиришимиз мумкин бўлиб қолади. Қабул қилинган шартноманинг рўёбга чиқарилиши, агар ишнинг соф ҳарбий жиҳати ҳақида гапирадиган бўлсак, бизнинг хавфсизлигимизни мустаҳкамлашни таъминлайди. Ўзинг учун эмас, балки теварак атрофдаги ҳамма учун хавфсизлик, мудофаа учунгина етарлилик, ҳар қандай ҳарбий фаолиятнинг очиқлиги ва ошкоралиги ҳамда қатъий текшириш деган янги таъриф бу соҳада кафолат бўлиб хизмат қилади. Бундан ташқари Совет Иттифоқининг қудратли ядро қалқони ҳам борлигини унутмаслик керак.

Мана шуларнинг ҳаммаси одамларнинг ҳақиқий фаровонлиги йўлида мамлакатдаги ижтимоий-иқтисодий ўзгартишларни чўчимай ва гумонсирамай илгари силжитишимизга имкон беради.

Ҳа, биз кўп қурол-яроғ ва ҳарбий техникани қисқартиришимизга тўғри келади. Бундай қурол-яроғ бизда кўп бўлганлиги учун ҳам кўпроқ қисқартишимиз керак бўлади. Бироқ, ҳозирги босқичда қисқартиришлар қайси миқдоргача боради, деган савол ҳаққонийдир. Шартномада ССЖИ учун белгиланган даражалар қисқартиришдан кейин ҳаммада қоладиган қурол-яроғлар умумий миқдорининг тахминан учдан бири миқдорида белгиланган.

Хўш, аниқроқ қилиб айтганда, бунинг манзараси қандай бўлади? Биз 13.300 та танк (33,3 фоиз); 20.000 та зирҳли ҳарбий машиналар (33,3 фоиз); 13.700 та артиллерия (34,3 фоиз); 5.150 та жанговар самолёт (37,8 фоиз); 1.500 та зарбдор вертолёт (37,5 фоиз)ни сақлаб қолиш ҳуқуқига эга бўламиз. Шундай қилиб биз учун энг юқори миллий миқдор белгиланмоқда. Ҳудудимизнинг кенглигини ва бутун дунёдаги мавқеимизни эътиборга олганда шундай бўлиши ҳаққонийдир.

НАТО мамлакатларида ҳам қурол-яроғ ва ҳарбий техника кўп миқдорда қисқаради. Бизнинг нуқтаи назаримизда Бирлашган Германиядаги қисқариш энг кўп бўлади. Шартномага мувофиқ унинг ҳарбий имкониятн ГФР билан ГДРда бўлган жами имкониятга нисбатан тахминан ярмиси миқдорида камаяди. Умуман Германия учун қуролсизланиш нормаси қурол-яроғларнинг турли турлари бўйича 44 фоиздан 54 фоизгача бўлади.

Шартнома қийин ва мураккаб мунозаралар натижасида юзага келди. Унинг ҳар бир бўғини кўп машаққатлар ва баъзан «юксак зўриқиш» билан йиғиб олинди. Бироқ охир-оқибатда шундай муросага келиндики, у ҳеч кимнинг манфаатларини камситмайди.

АҚШ билан НАТО узоқ вақтгача ҳарбий авиацияни шартномага киритишга қарши бўлдилар. Энди бу масала ҳал этилди ва одилона ҳал этилди. Ёки енгил танклар муаммосини олайлик. Бу соҳада устун бўлган НАТО мамлакатлари уларни ҳисобга олмасликка интилдилар. Шартномани очиб кўрсангиз, энди енгил танклар ҳам чеклаш доирасига киради.

Биз, ўз томонимиздан, шахсий таркиб тўғрисидаги масалада бир неча муқобил қадам қўйдик. Бундан буён музокаралар давом этар экан, шахсий таркибни кўпайтирмаслик мажбурияти келишиб олинди. Қўшинлар сонини қисқартиришнинг аниқ масалаларини навбатдаги босқичга кўчиришга рози бўлдик. Совет Қуролли Кучлари Шарқий Европадан олиб чиқиб кетилаётган ҳозирги шароитда бу қарор бизнинг манфаатларимизга мос келади.

Бундан буёнги қуролсизланишга келганда, Парижда шундай мақсад келишиб олинди: оддий қуролли кучларга ва ишонч тадбирларига бағишланган музокаралар кечиктирмай давом эттирилиб, 1992 йилда бўладиган 2-Хельсинки учрашувигача тугалланади, сўнгра собиқ блокларнинг 22 қатнашчиси эмас, балки Европадаги барча давлатлар ҳамда АҚШ ва Канада иштирокида янги музокаралар бошланади.

Учрашувга тайёргарлик кўриш пайтида биз Европадаги хавфсизлик ва ҳамкорликнинг янги тартиб-қоидалари ва воситалари муаммосига алоҳида аҳамият бердик. Бунда биз Европани парчалаб ташлаган аввалги муҳолифлик тузилишини коллегиал асосга қурилган ва умумевропа миқёсидаги манфаатлар мувозанатини сақлаб қола оладиган, Шимолий Американи ҳам ўз ичига қўшиб оладиган бутунлай янги тузилиш билан алмаштиришни бош йўл деб биламиз.

Бундай воситалар ғоясини биз таклиф этганмиз. Бу ғояни ўзлаштириб олишганидан кейин у Европа жараёнини ранг-баранглаштириш номини олди. Париж ҳужжатларида янги муассасалар ва тузилишлар улар зудлик билан ишга киришишлари керак, деган мўлжал билан қайд этилди. Мунтазам сиёсий маслаҳатлашувлар: 34 давлат раҳбарларининг, ташқи ишлар вазирлари кенгашининг маслаҳатлашувлари воситаси, улар вакилларининг учрашувлари ва экспертларнинг мунтазам ишлаши шу жумлага киради. Бу — можароларнинг олдини олиш марказидирки, биз унга алоҳида аҳамият беряпмиз. Бу марказ Европадаги бутун ҳарбий-сиёсий вазиятдан хабардор бўлиб туриши ва унинг мувозанатини коллектив бўлиб тартибга солиб туриши лозим.

Совет давлати парламенти мавқеининг ўзгарганлиги Европа жараёнининг парламент негизларини мустаҳкамлаш тўғрисидаги таклифларимизга асос бўлди. Биз Европадаги хавфсизлик ва ҳамкорлик муаммоларини коллективчилик нуқтаи назаридан ҳал этишда парламент аъзоларининг янада фаолроқ ва янада аниқроқ иштирок этиши тарафдоримиз. Парижда бу мавзу батафсил муҳокама қилинди. Давлатлар ва ҳукуматларнинг бошлиқлари умумевропа парламенти ассамблеясини тузишни ёқлаб гапирдилар. Ана шу ғояни амалга оширишда Ғарбий Европа давлатларининг энг қадимий парламентлараро ташкилоти бўлган Европа кенгаши ишбоши бўлади деб, келишиб олинди, бу ташкилот билан биз ва бизнинг Шарқдаги қўшниларимиз ҳозирнинг ўзидаёқ алоқа ўрнатдилар. Парламент аъзоларининг ўзлари ҳам ва албатта, бизнинг Олий кенгашимиз аъзолари ҳам умумевропа парламенти анжумани қандай бўлишини, бу анжуман қандай ишлаши кераклигини ҳал этиб беришлари зарур.

Шундай қилиб, сиз билан биз янги Европани қуриш ва у ерда яшашни ўрганишимиз керак, бу қитъада бизнинг давлатимиз, бизнинг фуқароларимиз учун муносиб ўрин берилган. Табиийки, буларнинг ҳаммаси зиммамизга жиддий мажбуриятлар юклайди, янги, ниҳоятда юқори нормалар ва стандартларга мослашишимизни тақозо этади.

Мен бу ҳақда батафсилроқ тўхталиб ўтмоқчиман.

Париж кенгаши Европада ҳақиқатан ҳам янги тузилмалар пайдо бўлаётганлигини кўрсатди. Ҳозир ягона иқтисодий, экологик, ҳуқуқий, маданий ва ахборот макони ҳақида тушуниб олиш қийин бўлган сўзлар тилга олинаётган экан, бу сўзлар аниқ маънога эга эканлигини ҳозироқ ҳисобга олиш керак. Бунинг ўз афзалликлари ва ўз мажбуриятлари бор.

Иқтисодий жараён ҳамма нарсанинг негизи бўлади, албатта. Бу жараён ҳозиргача бошқа жараёнлардан орқада қолиб келган эди. Бунга, фақат Ғарбгина эмас, назаримда, биз ҳам, қўшниларимиз ҳам айбдормиз. Бу ўринда нимани фаҳмлаб олиш муҳим? Мен билан суҳбат чоғида социалистик ғояга содиқ бўлган ҳозирги энг йирик ва муваффақиятли ишлаётган сиёсатчилардан бири, Испания Бош министри Гонсалес қуйидагиларни айтди: халқаро иқтисодиётда бегона қилинмайдиган ва барча учун мажбурий бўлган «ўйин қоидалари» бор. Улар объектив қонунлар ва талабларга асослангандир. Бу қоидаларга риоя қилишни ўрганиб олиш керак. Агар сен Европа учун умумий бўлган бозор афзалликларидан фойдаланмоқчи бўлсанг, бу ўринда гап, айниқса, Атлантикадан Камчаткагача ва ундан ҳам нари Сан-Францискогача бўлган макон ҳақида кетаётган бўлса, сен ана шу муҳитда ушбу бозорнинг ишлаши учун тенг шарт-шароит яратишда иштирок этишинг керак. Хуллас, ички манфаатлар нуқтаи назаридан ҳам, жаҳон иқтисодиётига узвий қўшилиш эҳтиёжларини ҳисобга олганда ҳам, биз бозорга ўтиш йўлидан қатъият билан боришимиз керак. Бу ҳам Париждаги кенгаш якунларидан бир нишонадир.

Ҳуқуқий маконнинг бир хиллиги Парижда қабул қилинган қарорларни амалга оширишнинг яна бир шартидир. Ҳар бир давлатнинг ўз қонунлари бор, албатта, давлат ўз ички ҳаётини шу қонунлар асосига қуради. Аммо биринчидан, мазкур қонунлар халқаро ҳужжатларда қайд этилган муштарак қоидаларга ва ҳамма томонидан қабул қилинган ахлоқ нормаларига зид бўлмаслиги керак. Иккинчидан эса, бу соҳада умумий қоидалар борки, уларга ўзлари ҳам яшамоқчи бўлган ҳамда қонунийлик ва тартиб-интизом вазиятида қўшнилар билан муомала қилмоқчи бўлган барча кишилар риоя этишга мажбурдирлар.

Европа жараёни халқаро ҳуқуқ мавқеини замонавий воқелик даражасига кўтарди. Илгари бундай ҳуқуқ ўз табиатига кўра мухолифлик муносабатларини тартибга солишгагина даъво қилиши мумкин эди. Эндиликда эса ушбу ҳуқуқ ўзаро манфаатга, ўзининг миллий омон-эсонлиги бошқаларнинг омон-эсонлиги ва барқарорлигига боғлиқ эканлигини ўзаро тушуниб олишга асосланган мажбуриятлар системасига айланмоқда.

Шуни айтишим керакки, учрашувда барқарорлик мавзуи тез-тез ҳавотирлик билан тилга олинди. Бу бизда ҳам, Европанинг турли қисмларида ҳам ҳозир юзага қалқиб чиққан ўткир ижтимоий, сиёсий миллий жараёнларни ҳамда миллатлараро зиддиятларни акс эттирди. Жаҳон иқтисодиётида иқтисодий пасайишнинг дастлабки аломатлари кўринаётгани ҳам ташвиш уйғотмоқда.

Барча нутқларга сингиб кетган конференция руҳи — бу тенглик, ҳуқуқлар ва мажбуриятларнинг бир хиллиги руҳидир, буларни 34 мамлакатнинг барчаси ихтиёрий равишда зиммасига олган. Аммо айни вақтда ҳар бир мамлакат бошқа давлатларнинг имкониятларини, уларнинг жаҳон сиёсатидаги тутган мавқеини ҳам ҳисобга олди. Бу ўринда мен шуни айтишим керакки, кўпгина мамлакатлар Америка Қўшма Штатлари билан Совет Иттифоқининг алоҳида ўрнини таъкидлаш зарур, деб ҳисобладилар. Шу икки мамлакат ўртасидаги муносабатларда туб ўзгаришлар содир бўлганлиги кейинчалик рўй берган ижобий воқеаларга асос бўлди, шу туфайлигина ана шу конференцияни ўтказиш мумкин бўлди. Бундан келиб чиқадиган яна бир хулоса шуки, конференция қарорларини амалга ошириш ҳам ана шу икки жуда катта давлатнинг обрўси ва имкониятларига таянади. Менинг Президент Жорж Буш билан Париждаги учрашувларим Совет—Америка мулоқотининг барқарорлиги ва янги сифатини тасдиқлади, бизнинг БМТ аъзолари сифатидаги ҳамда Европа жараёнидаги муштарак масъулиятимиз доирасида тинчлик ва хавфсизлик манфаатлари йўлидаги ишончимизни ҳамда ҳамжиҳатликка тайёрлигимизни мустаҳкамлади.

Шу муносабат билан яна бир гапни айтмоқчиман. Иттифоқимизни қайта тузиш тўғрисида конференциянинг айрим қатнашчилари айтган фикрлардаги нозик фарқларга қарамай, Европа, АҚШ, ва Канада буюк давлат билан, буюк ва яхлит давлат билан муомала қиладилар ҳамда бундан буён ҳам шу муомалани давом эттирадилар, деб ҳисобламоқдалар.

Барча бизнинг мамлакатимиз жаҳондаги ажралиб кетиш ва беқарорлик жараёнларини қўзғовчи эмас, балки жипслаштирувчи, амалий ва обрўли куч бўлади, деб умид қилмоқда. Ушбу анжуманда биз билан бирдамликка интилиш фикри, айниқса ҳозир, шу яқин ойларда жуда мушкул довонни босиб ўтаётганимизда бизга мадад беришга шайлик фикри рўй-рост айтилган экан, бу ҳам кўп жиҳатдан ана шу билан изоҳланади.

Мавзудан бир қадам четга чиқиб бўлса ҳам, депутатларга Франция, Германия, Италия, Испания, Финляндияга қисқа муддатли сафарларим чоғида менга ҳамроҳ бўлган барча ўртоқларнинг таассуротини айтиб беришим мумкин. Ушбу таассуротлар бизнинг халқимизга меҳр нечоғлик тўлиб-тошиб турганини, бизнинг улуғ ишимиз, қайта қуриш ишига бирдамликни аввалгидек кучли тасдиқлади. Бизга давлат, жамоат доирасида ҳамда амалий ҳамкорлик доирасидагина эмас, айтиш мумкинки, халқ даражасида ҳам ёрдам беришга тайёрликнинг кўлами кенг ва мустаҳкамдир.

Сиз шуни сезган бўлсангиз керак, Парижда умумий мажлисларда қатнашиш билан бирга бир қанча давлат арбоблари билан алоҳида-алоҳида кўпгина учрашув ва суҳбатлар ўтказишга тўғри келди. Ушбу учрашувларда илгариги ваъдаларида собит туришганини айтиш билан бир вақтда ташаббускорлик билан янги таклифларни ўртага қўйишди. Бу таклифлар бўлажак қиш даври билан боғлиқ мушкул вақтда бизга мадад беришга тааллуқлидир. Бу халқаро муносабатлардаги мутлақо янги муҳитнинг жуда ҳам ишонарли нишонасидир.

Бу ўринда мен бу борада Германияда билдирилган фикр ва аниқ-равшан ҳаракатлар ҳақида айтишим мумкин бўлар эди. Канцлер Коль шу яқин давр ичида бизга озиқ-овқат бобида ёрдам бериш юзасидан ташаббускор бўлди ёки шу соҳадаги ҳақиқатан ҳам кенг миқёсли тадбирларни ҳукумат йўли билан қўллаб-қувватлади. Махсус ҳукумат комиссияси тузилиб, ушбу комиссия шу хусусда фуқаролардан тушаётган барча таклифлар тўғрисида ахборотларни тўплашга киришди. Бирлашган Германия билан янги муносабатларнинг нишоналари сифатида ажойиб бир нарсани мамнуният билан қайд этиш мумкинки, у ҳам бўлса жамоатчилик ўртасида ўтказилган сўраб билиш якунларидир. Немисларнинг 80 фоиздан кўпроғи ана шундай сиёсатни, ҳукуматнинг ана шундай нуқтаи назарини ёқламоқда.

Эртага Москвага канцлернинг шахсий вакили Тельчик бошчилигида бообрў гуруҳ келмоқда. Улар Германия шу яқин орада бизга юборадиган озиқ-овқатлар ва бошқа молларни ташиш, тушириб олиш, омборга жойлаш ва тақсимлашга оид аниқ-равшан тадбирларни келишиб олиш ниятидадир. Мен ҳам ҳукумат гуруҳи тузиш тўғрисида кўрсатма бердим, ушбу гуруҳ биз билан амалий бирдамликнинг ана шу тадбирини амалга оширишда батамом масъул бўлади. Муайян даражада бу инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш доирасидадир. Асосий ёрдам эса қулай тижорат шартлари асосида қарз бериш тарзида амалга оширилади.

Бунга ёрқин мисол сифатида Канада Бош министри Малрунинининг нуқтаи назарини айтиб ўтмоқчиман. Малруни билан учрашганим ҳақида газетада эълон қилинган хабарда қуйидагилар эслатиб ўтилди: Канада раҳбарияти ва ушбу мамлакатнинг савдо-саноат доиралари шу яқин орада, яъни 15 январга қадар, Малруни ибораси билан айтадиган бўлсак, икки қўллаб мамлакатимизга анчагина озиқ-овқат етказиб бермоқчи. Агар батафсилроқ айтадиган бўлсак, бу ўринда гап, имтиёзли тижорат шартлари билан жами бир миллиард Канада долларига турли гўшт, ёғ, сут ва балиқ маҳсулотлари, ҳар хил дон ва ун юбориш ҳақида бормоқда. Яна бир ҳафтадан кейин шу хусусда аниқ битим имзоланади. Аслида бошқа мамлакатларнинг позицияларидаги ана шундай ёндашувлар ҳақида ҳам гапириш мумкин.

Шуни айтиш керакки, 1990 йилда жалб этилган ва этилаётган 6,4 миллиард сўмлик молиявий кредит бизга ишни бир қадар ўнглаб олишга имкон берди. Н. И. Рижковнинг ахборотидан хабарингиз бор, у 1990 йилнинг бошларида бизнинг банкларимизда турган 20,8 миллиард сўмлик ўрта муддатли ва қисқа муддатли кредитлар ҳамда депозитивлардан қарийб 7 миллиарди қайтариб олинганлигини айтган эди, чунки қарз берувчилар бизнинг тўловга қодирлигимизга гумонсираб қолган эдилар. Юқорида тилга олинган кредитлар туфайли аҳволнинг янада ёмонлашувини тўхтатишга муваффақ бўлинди.

Афсуски, кундалик турмуш ташвишлари ва тартибсизликлари сабабли чет элдан бирдамлик билдирилаётгани етарли даражада равшан идрок этилмаяпти. Олий кенгаш бу бирдамликни муносиб баҳолайди, деб ўйлайман. Яна шуни таъкидлашим керакки, ҳозирги дунёнинг жуда катта иқтисодий маҳкамалари бизга ўнгу сўлга қарамасдан ёрдам беришмоқчи эмас. Улар ким билан иш олиб боришимиз керак, деган масалани кўндаланг қўймоқдалар. Улар марказ билан иш юритишни истайдилар ва ёрдамлари тўла рўёбга чиқиши, бутун мамлакатимиз манфаатини ўйлаб оқилона фойдаланилиши учун ана шундай ёндашув амалга ошади, деб умидвор бўлмоқдалар.

Биз Парижда олға сурилган ва Европа энергетикаси муаммолари билан боғлиқ бўлган биз учун ниҳоятда долзарб лойиҳага эътибор беришимиз керак. Ҳойнаҳой, энергетика бўйича Европа партияси ишлаб чиқилса керак. Шу мавзуга бағишлаб Умумевропа конференциясини чақириш мўлжалланмоқда.

Экология хавфи. Барча нотиқлар уни аслида миллий чегаралар нималигини билмайдиган муаммо, деб таъкидладилар. Шошилинч чоралар кўрилмаса, дейишди баъзи нотиқлар, шу яқин орада ҳаёт учун жуда жиддий оқибатлар келиб чиқади. Ғарбий Европада табиатни муҳофаза этиш фаолиятида катта тажриба тўпланган. Ҳозир ана шу тажрибадан фойдаланиш, аниқ ҳамкорликни йўлга қўйиш, шу жумладан экология талабларини албатта ҳисобга олиб, бозор муносабатларини тартибга солиш нечоғлик муҳим эканлигини сиз биласиз ва ҳис этиб турибсиз.

Европадаги ишларнинг бундан буёнги бориши ҳақида анча жўн хотиржамликка берилиш туфайли пайдо бўлган тасаввурлар хусусида огоҳлантириш ҳам баён этилди, биз бу фикрга қўшиламиз. Сеҳрли таёқчанинг, ҳатто Париждаги олий даражадаги учрашув сингари сеҳрли таёқчанинг кароматн билан ҳам кескинликнинг барча манбаларини бартараф этиб бўлмайди. Бошқа, янги ана шундай манбалар муқаррар тарзда пайдо бўлаверади. Европа қитъасидан наридаги бир қанча регионларда вазият мураккаб, баъзи ерларда эса ниҳоятда қалтис бўлиб турибди. Бундан чиқадиган яна бир хулоса шуки, хавфсизлик ва ҳамкорликнинг Европадаги Чизилмалари биқиқ бўлмаслиги керак. Агар Европа-Америка ҳақида ўйлаш жоиз бўлса (биз 34 давлат ҳақида гапирар эканмиз, манзара худди ана шундайдир), Европа ва Осиёни ҳам унутмаслик керак. Совет Иттифоқи учун Европа йўналиши Осиё-Тинч океани регионидаги сиёсат билан табиий тарзда боғланиб кетади. Бизнинг бу нуқтаи назаримиз Парижда ҳеч кимда шубҳа уйғотмади, аксинча, айрим нотиқлар Европа жараёнининг муваффақияти учун бу нуқтаи назарнинг аҳамиятини таъкидладилар.

Илгари жаҳон миқёсидаги қарама-қаршилик узоқ муддат Ғарб билан Шарқ ўртасида бўлган эди. Энди шундай қарама-қаршилик Шимол билан Жануб ўртасида бўлмаслиги керак, бунинг учун Европа жавобгардир, деган огоҳлантириш учрашувда баралла янгради. Агар Европадаги янги жараёнлар (бу жараёнлар биринчи галда шу қитъа халқларининг эҳтиёжларини ва хавфсизлигини таъминлашга мўлжаллангандир). Ер юзининг юқори қисмида «гуллаб-яшнаган воҳалар» бунёд этишгагина мўлжалланиб қолса, ишнинг пачаваси чиқади. Шу муносабат билан «учинчи дунё» мамлакатларига қурол-яроғ, янги ҳарбий технологияларни етказиб беришни тубдан қисқартириш сўнгра эса батамом тўхтатиш тўғрисидаги масала кўндаланг қилиб қўйилди. Форс кўрфазидаги воқеалар ана шу муаммога янгича назар ташлашга мажбур этади. Бу муаммони ҳал этиш бизнинг манфаатларимизга, Европа, АҚШ манфаатларига ҳамда ривожланаётган мамлакатларнинг манфаатларига мос бўлади.

Депутат ўртоқлар! Менинг ахборотим Париждаги учрашувнинг барча жиҳатларини қамраб ололмайди. Лекин бундан бу ерда тилга олинмаган жиҳатларнинг биз учун сира аҳамияти йўқ, деган маъно келиб чиқмайди. Гап бошқа нарсададир. Мен мамлакатимиздаги ички вазиятни ҳисобга олиб, ниҳоятда принципиал, умумий муаммолар билан бир қаторда биз учун, мамлакатни барқарорлаштириш ҳамда шошилинч таг-заминли масалаларни ҳал этишга қаратилган бугунги куч-ғайратларимиз учун жуда долзарб бўлган муаммоларни ажратиб, баён этишга ҳаракат қилдим.

Париж конференцияси якунлари ҳали яна чуқурроқ англаб етишни талаб этади. Марказ ва жумҳуриятлардаги парламентларнинг аъзолари ҳамда идоралар ихтиёрида ҳамиша ана шу якунлар бўлиши мақбул бўлур эди. ССЖИ Олий Кенгаши, унинг комитетлари Европадаги оддий қуролли кучлар тўғрисидаги шартномани ҳамда бир қанча мамлакатлар билан шартномаларни ратификация этиш жараёнини бошлашлари керак.

Умумевропа конференциясининг якунлари ва унинг ҳужжатларини бизнинг сиёсатчиларимиз, парламентимиз аъзолари ва жамоатчилик муносиб баҳолайди, деб ўйлайман, ана шу якунлар ва ҳужжатлар замиридаги ғоялар, қоидалар, нормалар ва мажбуриятларни улар ўз сайловчилари, ўз халқлари, бутун мамлакат манфаатлари йўлидаги кундалик фаолиятларида керакли ва қимматбаҳо хазина, деб биладилар.

МАМЛАКАТДАГИ АҲВОЛ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

1. ССЖИ ва жумҳуриятлар давлат ҳокимиятининг олий ижроия ва бошқарув идоралари, шунингдек маҳаллий давлат идораларининг иш кўриши ва фаолияти натижалари мамлакатдаги ўзгарган сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий шароитга мувофиқ эмас, деб топилсин. Улар тузилиши, вазифаси ва кадрлар жиҳатидан янгиланишини назарда тутиб, қайта ташкил этилсин.

Ана шу мақсадда ССЖИ Президентига икки ҳафта муддат ичида ССЖИ Олий Кенгашига:

ССЖ Иттифоқи ҳокимиятини анча мустаҳкамлаш ҳамда жумҳуриятлар манфаатларини таъминлаш ва ижроия-бошқарув идоралари раҳбарлари таркибини янгилаш мақсадида ана шу идоралар системасини қайта қуриш тўғрисида;

Федерация Кенгашининг мавқеи ва вазифаларини ўзгартириш, жумҳуриятлараро иқтисодий комитет ташкил этиш, мол-мулкни монополиядан ва давлат тасарруфидан чиқариш дастурлари ҳамда мол-мулкни хусусийлаштиришнинг бошланган жараёнини тартибга солиб туриш тадбирлари тўғрисида;

Халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ижроия ва бошқарув идоралари тузилишини ва уларнинг вазифаларини такомиллаштириш тўғрисида таклифлар киритиш тавсия этилсин.

Ана шу таклифлар Федерация Кенгашида олдиндан муҳокама қилиниб, сўнгра ана шу муҳокама материаллари билан ССЖИ Олий Кенгашини таништириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

2. Икки ҳафта муддат ичида ССЖИ Президенти раҳбарлигида мамлакатдаги озиқ-овқат билан боғлиқ аҳволни яхшилашга, барча жумҳуриятлар ва минтақалар Умумиттифоқ ва жумҳуриятлараро фондларга озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб бериш юзасидан мажбуриятларни сўзсиз бажаришига оид шошилинч тадбирлар дастури ишлаб чиқилиши маълумот учун қабул қилинсин.

Чет эллардан харид қилинаётган ва моддий ёрдам тарзида олинаётган озиқ-овқат маҳсулотларини тақсимлаш Федерация кенгаши назорати остига олинсин.

ССЖИ Давлат хавфсизлиги комитети идораларига иқтисодий тўсқинлик қилишга қарши самарали кураш олиб бориш, бунда энг аввало четдан келтирилаётган маҳсулотдан аниқ мақсадни кўзлаб фойдаланилишини назорат қилишни назарда тутиш вазифаси юклатилсин.

ССЖИ Вазирлар Кенгашига мамлакатдаги мавжуд озиқ-овқат, унинг минтақалар бўйича тақсимланиши ва 1990 йил декабридан 1991 йил мартигача мамлакат аҳолисини таъминлашнинг эҳтимол тутилган нормалари тўғрисидаги маълумотларни 1990 йил 1 декабригача ССЖИ Олий Кенгашига тақдим этиш топширилсин.

3. ССЖИ Президентига фуқароларнинг ССЖИ Конституциясида белгиланган ҳуқуқлари бузилган ва уларнинг ҳаётига, сиҳат-саломатлигига ҳамда мол-мулкига хавф вужудга келган тақдирда ССЖИ қонунларида кўзда тутилган ҳамма чораларни, ҳатто фавқулодда чораларни ҳам кўриш таклиф қилинсин.

4. ССЖИ Президенти ҳуқуқни муҳофаза қилиш системасининг ишларини мувофиқлаштириб турадиган идора тузиши ва энг хатарли жиноятларга қарши курашувчи махсус муассасани ташкил этиши маълумот учун қабул қилинсин. ССЖИ Президентининг шу масалага оид ахбороти ССЖИ Олий Кенгашининг мажлисида кўриб чиқилсин.

5. Жумҳуриятлар вакилларининг янги Иттифоқ Шартномасини тузишга муносабатлари ҳақидаги баёнотлари эътиборга олиниб, мазкур шартнома имзолангунга қадар ССЖИ Президентига жумҳуриятларнинг мухтор вакиллари билан бир ой муддат ичида ССЖИдаги ижтимоий-иқтисодий аҳволни барқарорлаштиришни таъминлайдиган муваққат битимлар мажмуини ишлаб чиқиш ва имзолаш таклиф этилсин.

1991 йилда, айниқса йилнинг биринчи чорагида корхоналарнинг ишини нормаллаштириш учун ССЖИ Президентининг Фармонини чиқариб, моддий ресурслар ва бутлаш буюмларини етказиб берувчи барча ташкилотлар зиммасига вужудга келган хўжалик алоқалари бўйича 1990 йилнинг 15 декабрига қадар 1990 йилнинг биринчи чораги даражасидан кам бўлмаган миқдорда шартномалар тузиш, 1990 йилнинг 10 декабрига қадар эса қиш даврида мамлакатнинг ҳаёт қобилиятини пишиқ-пухта таъминлаш учун энергетика ва транспортнинг барқарор ишлашига кафолат берадиган энг зарур чора-тадбирларни жорий қилиш юклатилиши мақсадга мувофиқ деб ҳисоблансин.

Иқтисодий муносабатлардаги қонунийликни мустаҳкамлаш, хўжалик низоларини ҳал этиш чоғида мулкдорларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш мақсадида ҳамда иқтисодий муносабатларни тартибга солишда жумҳуриятларнинг ҳуқуқларини кенгайтиришни эътиборга олиб, ССЖИ Президентига бир ҳафта муддат ичида ССЖИ Давлат Ҳакамлиги ва ССЖИ Олий судининг ваколатлари қисмида қонунларга ўзгартишлар киритиш тўғрисида таклиф киритиш тавсия қилинсин.

6. ССЖИ Олий Кенгашининг олий ҳокимиятнинг ижрочилик ва бошқарувчилик идоралари фаолиятини назорат қилиш соҳасидаги ҳамда жумҳуриятларнинг қонун чиқарувчи органлари билан ўзаро алоқа соҳасидаги ишини такомиллаштиришни назарда тутиб:

ССЖИ Олий Кенгаши Раисининг жумҳуриятлар Олий Кенгашлари раислари билан маслаҳатлашувлари ўтказилсин, жумҳуриятлар қабул этган мустақиллик тўғрисидаги декларацияларни эътиборга олиб, ССЖ Иттифоқи ва жумҳуриятлар қонунларидаги зиддиятларни бартараф этишга қаратилган муваққат битим лойиҳаси ССЖИ Олий Кенгашининг муҳокамасига киритилсин, бунда фуқаролар ва корхоналарнинг ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган қонунлардаги зиддиятларни бартараф этишга алоҳида эътибор берилсин;

Бир ҳафта муддат ичида ССЖИ халқ депутатларидан комиссия тузилиб, унга ССЖИ Олий Кенгаши, унинг органлари ишининг тартиб-қоидалари ҳамда ташкил этилишини такомиллаштиришга, қаратилган аниқ чора-тадбирларга оид, ижрочи ва бошқарувчи идоралар билан, Олий Кенгашда вакиллари қатнашаётган ёки қатнашмаётган партиялар, жамоат бирлашмалари ва ҳаракатлар билан ўзаро алоқа боғлашга оид таклифларни бир ой муддатда ишлаб чиқиш топширилсин;

ССЖИ Олий Кенгаши билан иттифоқдош жумҳуриятларнинг Олий Кенгашлари, уларнинг комитетлари ва комиссиялари ўртасида доимий парламентлараро ўзаро муносабатлар ўрнатиб, бу ишни мувофиқлаштириб туриш учун ССЖИ Олий Кенгаши ҳузурида тегишли ички бўлинма тузилсин.

7. Иттифоқ Кенгаши режа ва бюджет-молия комиссияси, ССЖИ Олий Кенгашининг қонунчилик ҳамда халқ депутатлари Кенгашларининг иши, бошқариш ва ўзини ўзи бошқаришни ривожлантириш масалалари комитетлари иттифоқ бюджетининг ижроси, пул чиқарилиши, ССЖ Иттифоқи ижрочи ва бошқарувчи идораларининг кредит ва молия операциялари ҳолати устидан, ССЖ Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг манфаатларини эътиборга олиб, олтин запас ва олмос жамғармасини шакллантириш ҳамда улардан фойдаланиш устидан назорат қилиш учун ССЖИ Олий Кенгаши ҳузуридаги органни тузиш ва унинг мақоми тўғрисида таклифлар киритсинлар.

8. Ушбу қарорни тайёрловчи комиссияга иттифоқ билан жумҳуриятларнинг ўзаро муносабатлари, жумҳуриятлараро муносабатлар, бошқарув идораларини ислоҳ қилиш, инқирозли вазиятни бартараф этиш ва иқтисодиётни барқарорлаштириш, давлат мол-мулки жамғармасининг ишлаши, бозор муносабатларига ўтиш даврида фуқароларнинг ижтимоий кафолатлари, ҳарбий хизматчиларни муҳофаза қилиш, шунингдек ССЖИ Олий Кенгаши ва унинг идоралари фаолиятини ташкил этиш ҳамда таъминлашни такомиллаштириш масалалари юзасидан қонун ҳужжатлари ва қарорларнинг лойиҳаларини тайёрлаш вақтида фойдаланиш учун тушган таклифларни ССЖИ Олий Кенгашининг комитетларига ва палаталарнинг доимий комиссияларига бериш топширилсин.

9. ССЖИ Олий Кенгаши тегишли қарорларнинг лойиҳаларини кўриб чиқсин ва заруратга қараб ССЖИ халқ депутатлари тўртинчи съездининг тасдиғига киритсин.

ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси
А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 23 ноябрь.

ДЕЛЕГАЦИЯ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ

27 ноябрь куни Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов Испания савдо-саноат доираларининг Совет Иттифоқига келган делегацияси — «Порко» фирмасининг президенти жаноб Хорхе Сото Родригесни, «Сирекакс» фирмасининг директори Рамон Лопес Лаксни ва уларга ҳамроҳ бўлган кишиларни қабул қилди.

Бўлиб ўтган суҳбат чоғида ССЖИ билан Испания ўртасида тузилган шартнома доирасида ўзаро фойдали ҳамкорлик қилиш масалалари тилга олинди. Мазкур ҳукуматлараро шартноманинг бандларидан бирига биноан Испания томони бизга имтиёзли шартлар билан қарз бериши керак. Шу туфайли суҳбатда бу маблағларни оқилона сарфлаш масалалари тўғрисида ҳам гаплашилди.

Суҳбатда Ўзбекистондаги иқтисодий муаммоларни ҳал этишга — озиқ-овқатлар ва халқ истеъмол моллари, шу жумладан болалар учун мўлжалланган буюмлар ишлаб чиқарувчи Совет—Испания кичик қўшма корхоналарида янги ишчи ўринлари барпо этишга алоҳида эътибор қаратилди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, Ўзбекистон ташқи иқтисодий банкининг раиси Н. К. Каримов иштирок этдилар.

(Ўзбекистон ССЖ Президентининг матбуот хизмати — ЎзТАГ).

ТАШРИФ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХХЖ Шинжонг — Уйғур мухтор райони халқ ҳукуматининг раиси Т. Давомат бошчилигидаги мазкур район ҳукумат делегациясининг Ўзбекистонга ташрифи давом этмоқда.

27 ноябрь куни делегация аъзоларини Ўзбекистон ССЖИ Олий Кенгаши Раиси М. И. Иброҳимов қабул қилди.

Меҳмонлар жумҳурият парламенти фаолияти билан таништирилди. Жумҳурият Олий Кенгашига 17 миллат вакиллари, шу жумладан уйғурлар ҳам сайланган. Ҳозир парламент аъзолари қонунчилик ишлари билан фаол шуғулланмоқдалар.

Иккала томон ўзаро фойдали асосда иқтисодий, маданий ва бошқа алоқаларни кенгроқ ривожлантиришга интилаётганликларини билдиришди.

Суҳбатда Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар маҳкамаси раисининг ўринбосари, Э. Самандаров, Ўзбекистон ССЖ Президентлик Кенгашининг аъзоси, жумҳурият ташқи ишлар вазири С. О. Азимов қатнашдилар.

Шу куни делегация аъзолари Олмалиққа сафар қилдилар, саноат корхоналарини кўздан кечирдилар.

ХХЖ Шинжонг — Уйғур мухтор райони савдо-иқтисодий делегациясининг аъзолари манфаатдор вазирликлар ва идораларнинг вакиллари билан амалий учрашувлар ҳамда музокаралар ўтказишди.

(ЎзТАГ)

Мана бир ярим йилдан бери Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси қошида Бадиий таржима ва адабий алоқалар маркази иш олиб бормоқда. Ўтган давр мобайнида марказ таржима борасида бир мунча ишларни амалга оширди. Ўзбек адабиётининг хорижий таржимонлари I кенгаши (Тошкент, 1989), «Бадиий таржима ва ўзбек адабиётининг халқаро алоқалари» кенгашлари (Самарқанд, 1990 йил апрель) ўтказилди. Москва ва қардош жумҳуриятлар нашриётлари билан алоқа боғлаш, хорижда адабиётимиз тарғиботи, Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига тайёргарлик марказнинг эътиборида турган асосий масалалардандир. Қилинган диққатга сазовор ишлардан бири марказнинг фаол аъзоси, истеъдодли таржимон, арабшунос Алоуддин Мансур тарафидан «Қуръон»и каримнинг ўзбек тилига таржима этилишидир. Ушбу дурдона ҳозир «Шарқ юлдузи» мажалласида эълон қилинмоқда.

Қисқа вақт ичида марказ жаҳоннинг турли тилларидан таржима қила оладиган ижодкорларни ўз атрофига бирлаштирди. Мана энди у ўз нашрига ҳам эга бўлди. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси котибиятининг 1990 йил 27 сентябрдаги қарори билан «Ер юзи» (ўзбек тилида — йилига 3 та), «Туркистон» (рус тилида — йилига 1 та) баёзлари «Ёзувчи» нашриёти томонидан чоп этилади.

Шу кунларда «Ер юзи» баёзининг биринчи сони босмага тайёрланди. Унда ўқувчилар Шарқ маданияти дурдоналаридан Абдулла Ансорий рубоийларини ўқийдилар. Шарқнинг машҳур алломаси, юртдошимиз, фақиҳ Шайх Бурхониддин Марғинонийнинг «Ал-Ҳидоя» асари жаҳонда жуда машҳурдир. Ушбу асар биринчи марта араб тилидан туркий тилга таржима қилинмоқда. Покистонлик олим С. Маҳмуднинг мухтасар қилиб ёзилган «Ислом тарихи» китоби жаҳоннинг кўп тилларида жаранглаб садо бериб турибди. Бу асар ҳам ҳозир инглиз тилидан ўзбек тилига таржима этилди. Шунингдек, немис Гюнтер де Бройннинг «Тристан ва Изольда» қиссаси, фарангчадан Андре Моруанинг «Фасллар ва гуллар» ҳикояси, Вильям Шекспирнинг «Афиналик Тимон» фожиасидан парчалар баёздан ўрин олган. Чўлпоннинг таржима ижодидан намуналар ҳам диққатга сазовордир. Шунингдек жуда кўп қизиқарли материаллар, марказ фаолиятига оид хабарлар ўқувчини бефарқ қолдирмайди.

Қуйида берилаётган материаллар «Ер юзи»нинг биринчи сонидан намуналар, холос. Лекин шунинг ўзи ҳам сизга таржима маркази фаолияти ҳақида маълум тасаввур бера олади, деб ўйлайман.

Муҳаммад АЛИ,
Ўзбекистон Бадиий таржима ва адабий алоқалар марказининг раиси.

Шайх Бурхониддин Марғиноний

«АЛ-ҲИДОЯ»

Бисмиллоҳир Роҳманир Роҳим.

Илм хазинаси — китоблар ва унинг дарғалари — уламоларнинг фазилатларини кўкларга кўтарган, шариат йўл-йўриқлари ва аҳкомларини баён айлаган, пайғамбарларни ва ҳақиқат йўлига бошлагувчи қилиб юборган, уламоларни уларнинг маслакларига даъват этгувчи қилиб улар ортларида қолдирган Зот—Оллоҳга мақтовлар бўлсин.

Уламолар пайғамбарлардан ривоят қилинмаган йўл — Ижтиҳод йўлини танлаб олганлар ва бу борада улар Оллоҳдан ҳидоят талаб этганлар. Унинг рушди—ҳидояти билан ижтиҳод мақомига эришган аввалги уламоларимиз ҳар бир дақиқ ва нозик масалаларга ҳам ечим топганлар. Аммо ҳаётда ҳодисалар кетма-кет воқиъ бўлиб тургувчидир. Бинобарин, уларга мос масалалар ишлаб чиқиш гўё сув бўйидан тутқич бермайдиган ўлжани овламоқ каби машаққатликдир. Ҳаётда рўй берган воқиа-ҳодисалардан ибратланиш — бу ўтган уламоларимизнинг маҳоратларидандир. Масалаларни далил ва ҳужжатлар билан исбот этиш уларнинг камолот чўққисини ишғол қилганликларидандир.

«Бидоятул Мубтадий» китобимнинг дебочасида Оллоҳнинг ҳидояти билан унга шарҳ битиб уни «Кифоятул Мунтаҳи» деб атайман, деган ваъда қилган эдим. Шунга биноан, уни таалиф этишга киришдим. Ваъда — у имкониятлардан келиб чиқиб баъзи нарсаларга ижозат ҳам беради. Мен «Кифоятул Мунтаҳи» асарининг тугатиш арафасида уни ниҳоятда чўзилиб кетганлигини англадим ва шу туфайли «Бидоятул Мубтадий» китобим мутоала қилинмай қолинишидан қўрқдим ва «Ал-Ҳидоя» номлик қисқа шарҳ ёзишга диққатимни қаратдим. Бу китобда Оллоҳнинг тавфиқи билан асосий нақлий ва ақлий далилларни жамъ этиб, «Кифоятул мунтаҳи» китобига киргизилган ортиқча тафсилотларни тушириб қолдиражакман. «Ал-Ҳидоя» китоби қисқа бўлишига қарамай у ўз ичига зарур мавзуълардан иборат бир нечта фаслларни қамраб олган. Оллоҳ Таолодан «Ал-Ҳидоя» китобини ниҳоясига етказишимда тавфиқ сўрайман ва уни тугатганимдан сўнг мени саодатманд қилишини тилайман, токи олий ҳиммат толиби илмлар катта ҳажмдаги, муфассал ёзилган «Кифоятул Мунтаҳи» китобини ўқишга рағбат этсинлар, вақтлари зиқлари эса кичик ва мухтасар «Ал-Ҳидоя» китобини мутоала қилиш билан кифоялансинлар. Ёқтириш ҳиссиёти инсонларда турликдир. Аммо илм-фаннинг ҳар бири хайрликдир.

Сўнгра баъзи бир биродарларим уларга атаб иккинчи мажмуъани ёзиб беришимни илтимос қилдилар. Ёзажак сўзларимни таҳрир этишда Оллоҳ Таолодан мадад сўраган, амалга оширишга ҳаракат қилаётган ишларимни осон қилишда Унга илтижо қилган ҳолда ёзишни бошладим. Зеро У ҳар бир машаққатни осон қилгувчи, истаган нарсасига Қодир ва Ҳожатбарор Зотдир.

Оллоҳ — бизнинг ҳожамиз. Мададкоримиз нақадар тенгсиз.

ИМОМ ТЕРМИЗИЙ РИВОЯТ ҚИЛГАН САҲИҲ ҲАДИСЛАРДАН

1. Хазрат Аби Дордо Розияллоҳу анҳудан морвийдурки, Пайғамбар аллайҳиссалом айтадилар: «Бир мўмин яна ўзига ўхшаган бир мўминнинг обрўсини сақлаб қолса Оллоҳ Таоло унинг юзини жаҳаннам ўтидан узоқ қилур».

2. Ҳазрати Абу Ҳуройра Розияллоҳу анҳу дебдурлар: «Мен жаноб Расулоллоҳ каби гўзал инсонни умрим давомида учратмадим. Офтоб гўё у кишининг чеҳралари бўлиб, дунёни шу нур ёритаётгандек. Қадам босишда ҳам ҳеч бир инсон у зот каби тез рафтор ва собитқадам эмас эди. Юрганларида гўё ернинг таноби у киши учун тортилиб тургандек бўларди».

3. Ҳазрат Солмон Форсий Розияллоҳу анҳу ривоят қиладиларки: «Мен жаноб Расулоллоҳдан эшитдимки, таомнинг баракаси овқатдан олдин ва кейин қўл ювишдадир».

4. Ҳазрат Абу Усмондан ривоят қилинадики: «Расулоллоҳ айтдиларки, сизлардан бир кишига райҳон ҳадя қилсалар қайтарманглар, чунки райҳон жаннатдан чиққандур».

5. Ҳазрат Омина Розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади: «Расулоллоҳнинг сўзлари тартибсиз бўлмас эди, балки ҳар бир жумлалари очиқ-равшан баён қилинарди. Мажлисларда бор одам сўзларини яхши тушуниб, ёд қилиб олар эди».

6. Ҳазрат ибн Аббос Розияллоҳу анҳу дебдурлар: «Расулоллоҳ алайҳиссалом эҳсонда ва карамда башар жинсидан бирортаси қила олмайдиган саховатни қилар эдилар. Ўзлари дарвешона ҳаёт кечирсалар ҳам, эҳсон-мурувват қилишда шаҳаншоҳларни шарманда қилур эдилар. Айниқса, рамазон ойида ҳаддан зиёд мурувватли бўлар эдилар. Жаброил алайҳиссалом билан мулоқот қилган вақтларида булут олиб келган ёмғирдан ҳам зиёда саҳий бўлур эдилар. Ҳамма баробар наф олур эди».

Арабчадан Анвар ТУРСУН таржимаси.

Суратда: «Ер юзи» баёзининг бош муҳаррири Муҳаммад Али (ўртада), ижодий ходимлар (чапдан) Муқимжон Маҳмудов, Шариф Холмуродов, Муҳаммад Исмоил ва Сиддиқа Аъзамовалар билан.

Сураткаш И. ДЕНИКАЕВ.

Абдулло АНСОРИЙ

РУБОИЙЛАР

Хақ йўлида икки Каъба бўлмиш ҳосил,
Бир — Каъбайи сурват эса, бир — Каъбайи дил.

Сен сайла ва дилларни зиёрат айла,
Минг Каъбадан ортиқроқ эмишдир бир дил.
* * *

Мақсуди дилинг, муроди жонинг ишқдир,
Сармояйи умри зиндагонинг ишқдир,

Ёд айлаки, ишқдин бақо топди Ҳизр,
Яъники, ҳаёти жовидонинг ишқдир.
* * *

Пайваста дилим мудом ризойинг айтсин,
Жоним нафас олганда дуойинг айтсин.

Қабрим бошида агар ўсар бўлса гиёҳ,
Япроғи атр сочиб, вафойинг айтсин.
* * *

Келдим кеча, қон қилди юришмай корим,
Бул кун қизимай, касод эрур бозорим.

Эрта кетадурман, билмайин асрорим,
Не афзал эмиш бўйла йўқимдин борим?..
* * *

Маҳшар куни ошиққа бўлак кор бўлмас,
Ер юзига боқмас эрса ул, бор бўлмас.

Враслинг кўйидин биҳишт сари бошласалар,
Бормаймен, агар ваъдайи дийдор бўлмас...
* * *

Юз йил ёнамен оловда, ёнмоқ на эмиш,
Ёнмоқ менга ўйла роҳати кавсар эмиш.

Суҳбат қила кўрма ноаҳллар била ҳеч,
Ўлмоқ ўшалар суҳбатидин афзал эмиш...
* * *

Мендин неча юз журму гуноҳ кўрмишсен,
Лек лутфу карам бирла аяб турмушсен.

Сен менга суюксен, аҳли оламга суюк,
Чин лутфу карам соҳиби сен эрмишсен...

форсийдан Жамол КАМОЛ таржималари.

ИНГЛИЗ ХАНДАЛАРИ

Соатига 80 км. тезликда йўл босаётган моторли велосипед ҳайдовчиси миршаб ишорасига бўйсуниб тўхтади.

— Нега тўхтатдингиз? Жуда тез ҳайдадимми? — сўради у гуноҳкорона.

— Йўқ, сен жуда пастлаб учдинг, — жавоб берди миршаб.

* * *

— Ўрмонда кетаётганингизда сизни йўлбарс егани яхшими ёки айиқ еганими?

— Менимча, йўлбарс айиқни еса яхши бўларди.

* * *

Эр (тўнғиллаб, жаҳл билан): — Аҳмоқ эканман-да, сенга уйланибман...

Хотин (секин хонадан чиқаётиб): — Ҳа, шунақа эдинг, аммо мен сени яхши бўлиб кетарсан, деб умид қилган дим...

* * *

Шоир: — Кеча ёзган шеъримни ҳеч қаердан тополмаяпман, нима бало, ўғлимиз Эмили уни ўтга ташладимикин?..

Хотин:— Бўлмағур гап. Бола уни ўқий олмайди-ку.

Инглизчадан Бувнобида РАФИҚОВА таржималари.

И. А. КРИЛОВ

БЎРИ БИЛАН ҚЎЗИЧОҚ

Дарахтнинг бўшини қурт ейди доим,
Тарихда мисоллар жуда кўп бунга.

Тарих тўғрисида қолайлик-да жим,
Бир эртак сўйлайлик, қулоқ бер
шунга.

Ёзнинг иссиқ бир кунида
Қўзи борди сув ичгали.

Ўз жонига қасд қилгандан
Хабари йўқ унинг ҳали.

Ўша жойда оч Бўрининг
Юрганини билмайди у,

Шу чоқ бирдан рўпарадан
Бўри чиқиб қолади-ку.

Ўз ишига оз бўлса ҳам
Қонуний тус бермоқ бўлиб,

Қичқиради Қўзичоққа —
Икки кўзи қонга тўлиб:

«Сен ифлосни биламан ман.
Тумшуғингни сувга тиқиб
Тоза сувни булғатасан.

Сув юзига қолар чиқиб
Тагидаги ҳамма лойлар,

Тоза бир сув ичолмайман
Бу ариқдан йиллар, ойлар.

Бу ишингга чидолмайман.
Тутиб олиб бир ямлайман...»

Қўзи деди: «Эй, ҳурматлик,
Арзимни бир тингласалар,

Менинг ҳеч бир гуноҳим йўқ,
Менга ғазаб қилмасалар.

Юз қадамча пастдаман мен
Жанобингиз ичган жойдан.

Менинг асло хабарим йўқ
Сув бетига чиққан лойдан»,

«Демак, менинг гапим ёлғон?
Бу гуноҳинг ундан ёмон.

Дунёда йўқ бундай бўҳтон.
Шошма ҳали, сен баччағар

Уч йил бурун жуда дағал
Бир гап қилиб эдинг менга.

Кўрсатаман энди сенга»
«Ўтган йили туғилдим-ку?»

«Ундай бўлса, акангдир у».
«На акам бор, на укам бор...»

«Гап қайтарма эй баччағар.
Уруғингдир, аймоғингдир,
Бирон оғзи маймоғингдир.

Улардан ҳам тонасанми,
Тонмоқ шунчалик осонми?

Сиз ҳаммангиз бир бўласиз.
Доим менга қасд қиласиз.

Ҳамманг менга бир дардисар,
Ҳаммасига сен жавобгар».

«Тақсир, менинг айбим нима?»
«Жим тур энди, кўп гапирма.

Суриштириб ўтиришга вақтим борми?
Қорин очса, овқат бўлса —
танланарми?

Айбинг шуки учраб қолдинг
қорним очганда».

Шундай қилиб, Қўзичоқни еди
ўрмонда.

Русчадан
Абдулҳамид ЧЎЛПОН таржимаси.

Сами ПОШОЗОДА САЗОИЙ

ПАНТОМИМА

Боши берк кўчадаги уч хонали ғариб уй эски мозор каби абадий сукунатга чўмган. Файзсиз, ташландиқ бу уйнинг ҳовлисида бир неча йиллардан бери шипдан кўчиб тушган тахта-ю, девордан уқаланиб тушган тошлар қаровсиз сочилиб ётибди.

Ора-сира римлик қари кампир жодугарларга хос даҳшат ва сукут билан ташқарига чиқар, керакли нарсаларини харид қилгач, ичкарига кириб кетарди.

Ёзнинг оташли қуёши Истамбул кўчаларини чидаб бўлмас даражада қиздираётган бир пайтда уйнинг кичкинагина боғини ўраб турувчи девор ёнидаги катта дарахт япроқлари орасига яширинган салқин шабадани уйғотиб, уй ва маҳалланинг улкан яшил елпиғичи бўлиб ҳавони тебратиб янгилаб туради.

...Иссиқ кунлардан бири эди. Тушликка яқин уйдан тугун кўтариб чиққан одам эшикни авайлаб қулфлаб, йўлга тушди. Орқасидан қараганда ўмизлари билан белининг кенглиги хиёл сезилиб турган пишиқ жуссали ўттиз ёшлардаги бу киши йўғон, лекин жуда қисқа оёқлари устидаги юкни кўтармоқчи бўлиб жуда азоб чекаётгани шундоқ кўриниб турарди.

Чекка маҳаллаларнинг ёлғизоёқ тор йўлларида мутафаккирларга ўхшаб маҳзун қиёфада бораётган бу одам халқни кулдириш учун кетаётган эди.

Паскал театр эшигини очиб, неча йиллардан бери ўзгармай келаётган оппоқ кулоҳини кийди. Юзларини унга, қурбақанинг кўзларини эслатувчи қора кўзларининг пастки қовоқларини қирмизи рангга бўяганига бир соатча бўлар-бўлмас, дунёдаги ҳамма нарсани унутиб, беташвиш кўнгиллардан чиқиб юксалаётган қаҳ-қаҳа садолари, қарсаклар остида «ижрои-луббият» қила бошлади. Бир аёлга ошиқ бўлган йигитни ижро этаётган Паскалнинг муҳаббат изҳор қилиш учун тилини чиқариши, ёр илтифотига сазовор бўлиш учун ўзига дор ясаши жуда кулгили чиқар эди.

Театр биносининг шипига тираб қўйилган ўртадаги айланма устунга суяниб, оғзида сигарет билан ўйинни томоша қилаётган бир сайёҳ:

— Шу Паскалнинг тилини тезроқ чиқаришнинг ҳеч иложи йўқми? Кўрган одамнинг кулгидан ичаги узилади, — дерди.

Ўриндиқлардан бирида маъсум, кулишлари билан аламзада ҳаётга тасалли берувчи ёш қизлардан бири ўтирар, нашъа билан қанотларини ёзиб учаётган қушлар каби кафтларини бир-бирига уриб, беғубор табассуми билан Паскални олқишларди. Афтолия исмли йигирма ёшлардаги бу қиз кекса онаси билан ҳар ҳафта шу ерга келарди. Онаси:

— Қизим, бу ерни бунча ёқтирмасанг? — деб сўраганида, у Паскални яқинда ўлиб қолган садоқатли итига ўхшатишини ва баъзан унинг кўриниши бир мартагина кўрган бўлса ҳам, жуда ёқиб қолган маймунни эслатишини кулиб сўзларди. Бу кун эса оппоқ либосда табассумлар сеҳридан ғунчадай очилган қиз ўтирган еридан гуллар отарди. Гуллар Паскалнинг юзига, кўксига тушар, у эса қўллари билан кўксини ушлаганича нақ жон жойидан яраланган йиртқич ҳайвон сингари аччиқ-аччиқ фарёд қиларди.

Бир-икки дақиқадан кейин театр бўшаб қолди. Ташқаридан ҳамон одамларнинг қаҳ-қаҳаси эшитилар, у эса ўтирган кўйи ич-ичидан йиғларди. Бахтсиз Паскал гўзал Афтолияни севар, бу ноқис вужуд у камоли хилқатга ошиқ эди. Фақат кўнглининг энг яширин бурчагида асровчи муҳаббатини бирор кимсага айтмоққа, уйдаги болалигидан сирдоши бўлган қари хизматчиси билан хасбиҳол қилишга ҳам жасорат этолмасди. Умрида бирорта аёлнинг назарига ва илтифотига ноил бўлмаганди. Ундан фақат кулдиришни талаб қилишарди. Мана ҳозир ҳам у кўз ёшларига ғарқ бўлаётган пайтда ҳамма қаҳ-қаҳ отиб кулмоқда...

Даҳшатли хабар келтирган ой ҳам тезда ўтиб кетди. Афтолия икки ҳафтадан бери театрга келмас, у турмушга чиқаётган эди. Бахтсиз Паскал жума кунларининг бирида турмуш ўртоғи билан театрга келган Афтолияни кулдириб, вужудида нелар кечаётганини билдириб қўймаслик учун бошини эгганича тезда уйига жўнади. Эшикни ичкаридан қулфлаб, тамбалаб олди.

Эртаси куни тушликдан кейин эшикни бузгудай тақиллатиб ҳеч бир жавоб ололмаган римлик кампир минг хил шубҳа ва қўрқув ичида маҳалладаги одамларни чақириб келди. Эшикни бузиб ичкарига ёпирилганларнинг ҳаммаси хонага кирар-кирмас беихтиёр кула бошлашди. Чунки Паскал ўзини осиб қўйган одамга тақлид қилиб, тилини осилтириб турарди.

Ҳаётида ҳаммани кулдириб яшагани етмагандай, мамотида ҳам бирор кимсани йиғлатмаган шўрлик Паскалнинг бу сафарги ҳолати тақлид эмас, оддий ҳақиқат эди.

Туркчадан Нафиса СУЛТОНҚУЛОВА таржимаси.

ИЖОДИЙ-АМАЛИЙ САФАР

Марказнинг катта илмий муҳаррири Ҳ. Исмоилов Фарангистон (Франция)даги «Аксион поэтик» нашриёти таклифига биноан шу мамлакатда сафарда бўлиб қайтди. Унинг мазкур нашриёт билан ижодий ҳамкорлиги анчадан бери давом этиб келяпти. Ўтган йили нашриёт ва унинг ўз номидаги ойномаси раҳбари истеъдодли шоир ва таржимон Анри Делюи Иттифоқимизда бўлиб, Ҳ. Исмоилов билан ўзбек классик шоирлари шеърларини фаранги тилига ўгириш устида биргаликда иш олиб борди. Шу ҳамкорлик меваси сифатида ойноманинг 1990 йил 7 сонида Хўжа Аҳмад Яссавий, Лутфий, Навоий, Ҳусайний, Бобур, Машраб, Нодира, Огаҳий, Фазлий, Маҳзуна, Увайсий ижодидан намуналар чоп этилди.

Ҳ. Исмоилов сафар давомида Алишер Навоий таваллуди муносабати билан Фарангистонда унинг шеърлар мажмуасини нашр этиш мақсадини кўзлаган эди. Бобокалонимизнинг ғазаллари, мухаммас, мусаддас, рубоий, қитъа, фард ва чистонларидан иборат китоби қисқа муддатда таржима қилиниб, нашрга тайёрлаб қўйилди. У яқин орада китобхонлар қўлига тегади. Умуман «Аксион поэтик» нашриёти ва ойномаси билан доимий ҳамкорлик қилиб туриш тўғрисида битим тузилганлиги диққатга сазовордир.

Бундан ташқари Навоийнинг таваллуд санасини Фарангистонда кенг нишонлаш доирасида Жорж Помпиду маданият марказида, Араб дунёси илмгоҳида, Париж миллий кутубхонасида, «Комеди Франсэз» театрида, ЮНЕСКО маданий марказида 1991 йилнинг иккинчи ярмида махсус кечалар ўтказишга, «Радио Франсэ интернационал»да ўзбек адабиёти ва ҳозирги замон муаммолари ҳақида эшиттиришлар уюштиришга, ҳозирги замон фаранги шеърияти билан ўзбек китобхонларини таништириш мақсадида шеърий тўплам тайёрлаб берилиши хусусида битимга келинди.

• Бугун Ўзбекистон комсомолларининг XXIV съезди очилади

СЎЗ — СЪЕЗД ДЕЛЕГАТЛАРИГА

М. МИРХЎЖАЕВ,
Тошкент вилоят комсомол қўмитасининг биринчи котиби:

— Ўзбекистон комсомолининг навбатдаги XXIV съезди ўз ишини бошлаётир. Мен навбатдаги дедим, лекин бу съезд навбатдаги, одатдагидек съезд бўлишини хоҳламасдим.

Мен съезддан авваламбор мавқенинг аниқланиши ва ёшлар муаммоларини ҳал қилиш бўйича аниқ ҳаракатларни ишлаб чиқилишини кутяпман.

Ёшлар ҳозир жумҳуриятимиз аҳолисининг ярмидан кўпини ташкил қилади. Шу билан бир вақтда худди ана шу ёшлар муаммолар ва жамият равнақининг зиддиятидан кўпроқ жафо чекяптилар, ижтимоий, иқтисодий, сиёсий, ҳуқуқий томондан чекланганлар. Ёш оилаларнинг кўп қисми ҳаёт учун етарли даромаднинг жуда кам қисмига эгалар. Ёш оилалар учун турар-жой муаммоси фавқулодда жиддий характерга эга.

Тошкент шаҳрида ёш келин-куёвлар квартира олиш учун 10—15 йил кутишларига тўғри келади. 60 фоиздан кўп ёшлар эса 22 ёшга тўлмай турмуш қуришган. Ёш келин-куёвларнинг асосий қисми, айниқса, талабалар шароитлари етарлича бўлмаган ётоқхоналарда, баъзилари ижарада туришга мажбур бўлишмоқда.

Мактабларимиз, олий ва ўрта ўқув юртлари битирувчилари давлат таъминоти паст даражада маблағ ажратаётгани (маблағ жумҳурият ялпи миллий маҳсулотининг фақат 2,7 фоизини ташкил қилади, жаҳоннинг кўп мамлакатларида эса у 4—6 фоизни ташкил қилади) сабабли билимлари паст эканлиги жиддий муаммо бўлиб қоляпти.

Комсомол қўмиталарининг, бошқа ёшлар бирлашмаларининг кўпгина ижтимоий ташаббуслари шу муаммоларни ҳал қилишга қаратилган. Лекин бу ҳаракат давлат томонидан қўллаб-қувватланмаётганлиги натижасида амалга ошмаяпти. Натижада биз ҳозир ёшлар орасидаги кўп маънавий бойликларнинг йўқолиб бораётганлиги, ёшларнинг оммавий тартибсизликларда, миллатлараро тўқнашувларда қатнашишлари, айниқса, балоғат ёшига етмаганлар орасида жиноятчиликнинг кўпайиб кетганлигининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Ҳаётнинг ўзи ЎзССЖ Олий Кенгаши томонидан «Ўзбекистон ССЖ ёшлари давлат сиёсати Қонуни»нинг, ёшларга ғамхўрлик кўрсатиш ҳақида баён қилувчи эмас, балки уларнинг муаммолари ҳал қилинишини қатъий талаб қилувчи ҳуқуқий кафилликларини белгилаб берувчи ҳужжатнинг қабул қилинишини талаб қилади.

Иккинчидан, комсомол, давлат органлари, бошқа жамоатчилик ташкилотлари билан бирга вилоятда ёшларнинг социал хизматларини жорий қилиш, яъни юқорида номи кўрсатилган Қонунни амалга ошириш учун ҳаракат механизмини яратиши керак. Ноҳия, шаҳар ва вилоят умумийдавлат ёшлар фонди ёшлар социал хизматларининг муҳим элементлари бўлиб қолиши мумкин эди.

Учинчидан, ёшлар муаммоларини ҳал қилиш учун комсомолнинг ўзи моддий маблағларга эга бўлиши керак. Шунинг учун жумҳурият Президенти ва Олий Кенгаши комсомол ташкилотлари ва бирлашмаларининг имтиёзли солиқ масалаларида бизни қўллаб-қувватлайдилар, деб умид қиламиз. Бўлмаса шиорлар чиройли сўзлар бўлиб қолаверади.

Съездга тайёргарлик даврида вилоят комсомол қўмитаси икки марта съезд вакиллари билан уч кунлик семинарлар ўтказди. Съезднинг асосий ҳужжатлари лойиҳасига вакилларимизнинг кўпгина таклифлари киритилди. Кун тартибининг барча масалалари учун аниқ мавқе ишлаб чиқилди.

Съезд муваффақиятига, комсомоллар, ёшлар унинг қарорларида ўзларини қизиқтирган масалаларига жавоб топишларига ишонаман.

А. КАРИМОВ,
Калинин ноҳияси комсомол қўмитасининг биринчи котиби:

— Ҳозирги кунда кўпгина комсомол-ёшлар Ўзбекистон ЛКЁИ XXIV съезди комсомол ҳаётида қандай ўзгаришлар ясайди, деган саволни ўртага ташламоқдалар. Ҳақиқатан ҳам съезддан нималарни кутиш мумкин? Менинг фикримча, съездда кўриб чиқиладиган энг асосий масала — ёшларнинг иқтисодий муаммоларини бартараф этиш, ижтимоий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш чора-тадбирларини белгилаш масаласи бўлиши керак.

Жумҳуриятимиз ёшлари съезддан мана шу нарсаларнинг ҳал қилинишини кутмоқдалар.

Яна бир нарсага диққатингизни қаратмоқчийдим. Айрим комсомоллар ЛКЁИ номини ўзгартиришни таклиф қилмоқдалар. Бу нотўғри фикр. Чунки ЛКЁИ ўзининг фаолиятини йўқотмаган. У етмиш йилдан ортиқ тарихи давомида ҳар қандай шароитларни бошидан кечирди. Улуғ Ватан уруши даври қаҳрамонликлари, янги-янги қурилишлар Ленинчи Коммунистик Ёшлар Иттифоқи номи билан боғлиқдир. Буни ҳеч ким тарихдан ўчириб ташлай олмайди. Келажагини ўйлаган ҳар қандай ташкилот аввало тарихини ҳурмат қилиши, ўтмишини унутмаслиги лозим. Агар бу жуда керак бўлса ЛКЁИдан сўнг тире қўйилиб ўша номни ёки иборани ёзиш мумкин. Яъни ЛКЁИ — демократик ёшлар ташкилоти деса ҳам бўлади деб ўйлайман.

Энди бўлиб ўтадиган съездга келсак, унинг қатнашчилари Ўзбекистон Олий Кенгаши номига мурожаатнома қабул қилишса айни муддао бўларди. Унинг мазмуни тахминан шундай: ёшлар марказларидан маҳаллий шўроларга тўланадиган даромад солиқлари ёшларнинг ижтимоий муаммоларини ҳал қилиш учун ишлатилса, алоҳида ёшлар ҳисоби очиладими, комсомол қўмиталарининг ўзларига бериладими, бу яна бир баҳсли масала. Ҳар ҳолда бу марказларни ёшларнинг ижтимоий аҳволини яхшилаш мақсадида комсомол қўмиталари ташкил этганлигини унутмаслигимиз лозим.

Фурқат АЛИМОВ,
Тошкент алоқа электротехника олийгоҳи талабаси:

— Комсомол учун бугунги оғир кунларда асосий куч бўлган талаба-ёшлар комсомол ташкилотларининг тутган ўрни алоҳида. Ҳозир вилоят олий ва ўрта махсус ўқув юртларида таҳсил олаётган талабалар сони 250 мингни ташкил қилади.

Хўш, уларнинг турар-жойи, маоши, дам олиши қандай? Олийгоҳларда комсомол ташкилотлари керакми? Керак бўлса қандай фаолият кўрсатиши лозим? Бу ва шунга ўхшаш ёшлар ҳаётига боғлиқ жуда кўп масалалар 1989 йилнинг ноябрида бўлиб ўтган талабаларнинг Бутуниттифоқ анжуманида кўтарилган эди. Ўтган давр мобайнида жумҳуриятимиз ҳукумати томонидан шу анжуман қарорлари асосида бир қанча амалий чора ва тадбирлар белгиланди. Лекин барча муаммолар ечилгани йўқ. Стипендиянинг камлиги, ётоқхоналарнинг етишмаслиги, ижтимоий фанларни ўқитиш муаммолари шулар жумласидандир.

Жумҳурият комсомолининг съезди комсомол-ёшларнинг ҳаётига оид кўпгина муаммоларни ечиб беради, деган умиддамиз.

• Муҳарририятга хат

ҚАНИ У ЖУВОЗЛАР?

ОҲАНГАРОН ноҳиясининг ёлғиз Қоратихой қишлоғида ўндан ортиқ тегирмон бўлиб, уларнинг ҳаммаси тегирмончиларнинг шахсий мулки ҳисобланарди. Мойжувозларни айтмайсизми. Қанчадан қанча мойжувозлар бирор-бир сабабсиз ёпиб қўйилди. Оқибатда нима бўлди, қишлоқда яшайдиган деҳқон унни ҳам, мойни ҳам дўкондан олишга ўрганди. Бу нарсалар ҳар доим дўконда турса экан. Яна, одамлар зиғир, шоли, буғдойни экмай қўйишди. Эккан билан уларни олиб бориб мой, ун қиладиган, тозалайдиган жойнинг йўқлигини билишади-да. Хуллас, тегирмон, мойжувозларнинг йўқ қилиниши жуда катта хато бўлгани кўриниб қолди. Энди мана шу хатони тузатиш лозим. Ўшанда деҳқон ўзини ўзи маҳсулот билан таъминлайди, ортиқчасини бозорга олиб чиқади, дўконларда мол ҳам кўпаяди.

К. ЁРОВ.

Спорт

Полвонлар даврага чиққанда

Совет Иттифоқи Қаҳрамони Собир Раҳимов хотира совринии учун классик кураш бўйича ўтказиладиган анъанавий Бутуниттифоқ мусобақалари унинг қатнашчилари учунгина эмас, балки кўп сонли мухлислар учун ҳам ҳақиқий спорт байрамига айланади.

Пойтахтдаги «Меҳнат резервлари» спорт комплексида бир неча кун давомида РСФСР, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон жумҳуриятларидан келган ҳамда ўз сафида жумҳуриятимизнинг деярли барча вилоятлари вакилларини жамлаган командалар сафида 175 полвон гиламга чиқди. Мусобақанинг шартига кўра биринчи ва иккинчи ўринларни эгаллаганлар «ССЖИ спорт устаси» унвонини ҳам қўлга киритишарди. Вазн тартибида ғолибларнинг кўпчилиги жумҳуриятимиз вакиллари бўлганлиги қувонарлидир. Тошкентлик Рустам Жўраев, Сергей Артемов, Измаил Измайлов, Абдуқодир Фахриддинов, вилоятимиз вакиллари Нуржон Тостонов, Ильза Нажмиддинов, самарқандлик Нодир Солмонов, фарғоналик Александр Бардаковлар ғолиблик шохсупасига кўтарилдилар. 82 килограммгача вазнлилар баҳсида ҳал қилувчи олишувда тошкентлик Дмитрий Лямкин, бухоролик Илҳом Иброҳимовга ютқазиб иккинчи бўлди. Ўта оғир вазнлилар беллашувида эса оққўрғонлик спорт устаси Шермуҳаммад Қўзиевнинг қўли баланд келди.

Мусобақалар уюшқоқлик билан ўтишида унинг ташкилотчилари салмоқли улуш қўшдилар. Келаси йилдан бошлаб бундай анъанавий Бутуниттифоқ мусобақаларини халқаро даражага кўтаришга қарор қилинди.

ЙЎЛ — ПОЙГА МАЙДОНИ ЭМАС

Бу гапни давлат автоинспекцияси ходимлари ҳар куни қондабузар ҳайдовчилар қулоғига қуядилар. Огоҳлантириш, жазолашларнинг охири кўринмайди, автокорхоналар директорлари «хўп бўлади, бажарамиз!», дейишдан чарчамайдилар. Қулоч-қулоч қарорлар чиқади, жарималар солинади, кимлардир амал курсиларидан айрилади... Аммо ўзгаришдан дарак йўқ: йўлларда ўпкасини қўлтиқлаган ҳайдовчилар бир-бирлари билан «пойга» ўйнайдилар, носоз автобус, машиналар дарвозалардан чиқиб кетаверади, бахтсиз ҳодисалар кўпаяверади.

Нима қилиш керак? Қачон гапдан амалий ишга ўтамизу, қачон йўлларда тартиб ўрнатамиз?

Худди ана шу масалалар вилоят давлат автоинспекцияси бўлинмалари ҳамда «Ташоблпасстранс», «Ташоблгрузтранс» концернлари, уларга қарашли автокорхоналар раҳбарлари, вилоят агросаноат уюшмаси, темир йўл хизмати ва йўл қурилиши вакиллари иштирокида муҳокама қилинди.

Вилоят Ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекцияси бошлиғи, милиция подполковниги М. Аҳмедов ўз сўзида Ўзбекистон ССЖ ички ишлар ва жумҳурият автомобиль транспорти вазирликларининг ҳамкорликдаги кўрсатмаларини бажариш ҳамда Тошкент вилоятида йўловчилар ташиш хавфсизлигини таъминлаш бўйича амалга ошириладиган муҳим вазифаларга алоҳида тўхталиб ўтди.

— Жумҳуриятимизнинг Қашқадарё ва Жиззах вилоятларида рўй берган фожиалар ҳаммамизни янада хушёр торттириши лозим, — деди у. — Эрта ёки индин бизнинг вилоятда ҳам ана шундай бахтсиз ҳодисалар рўй бермайди, деб дадил айта оламизми?

Вилоят давлат автомобиль инспекцияси бўлими бошлиғининг бу саволига бирор киши ўрнидан туриб: «Ишончимиз комилки, бундай фожиаларга йўл қўймаймиз!», деб дадил жавоб беролмади. Беролмайди ҳам. Чунки автомобиль инспекцияси йўл йўриқларига ҳамма бирдек амал қилмайди, йўллар равонлиги, хавфсизлигига жавобгар бўлган масъул ўртоқлар ўз вазифаларига виждонан ёндашмайдилар, темир йўллардан ўтиш жойларидаги тартибсизликларни тугатиш юзасидан қатъий чора кўрилмайди. Масалан, вилоят бўйича 546 та автобус маршрути мавжуд. Август ойида ўтказилган текширишда шундан 14 та маршрут ҳаракат хавфсизлиги талабларига жавоб бермаганлиги учун ёпилди. Айниқса «Ангрен-Лошкарак», «Ангрен — Самарчук», «Ангрен — Кўчбулоқ», «Ангрен — Каттаген», «Нанай — Майдонтол», ҳамда бошқа маршрутларда аҳвол ташвишли. Қиш кунлари бу йўллар янада хавфлироқ бўлиб қолади. Вилоят давлат автоинспекцияси бошқармаси ўтган йили бу йўллардаги қатновни тўхтатган эди. Лекин ҳар йили қатнов тўхтатилаверса, йўловчилар норози бўлишлари мумкин. Ундан кўра юқумли касаллик сингари тез тарқалаётган лоқайдлик иллатини тўхтатган, илдизи билан қўпорган маъқул.

Вилоят бўйича 127 та темир йўлдан ўтиш жойлари мавжуд. Шундан 43 таси темир йўл вазирлигига қарашли. Турли корхона эҳтиёжларига хизмат қиладиган 84 та темир йўл ўтиш жойлари ҳам бор.

Шу йили ўтиш жойларида 3 та бахтсиз ҳодиса рўй берди. 8 киши ҳалок бўлди, 2 нафари оғир жароҳатланди. Бунинг учун айбни бир-биримизга тўнкаб, сувдан қуруқ чиқиб кетишга уринишдан фойда йўқ. Энг муҳими — ҳар ким ўзига тегишли вазифани виждонан бажарса, ўтиш жойларида тартиб ўрнатиб, одамларнинг масъулиятини оширса бўлди. Афсуски ўтиш жойларида белгиланган қоидаларга мутлақо риоя қилинмайди, тўсиқлар носоз. Постда турган навбатчилар тўсиқларни четлаб ўтиб кетаётган ҳайдовчиларнинг машиналари номерларини кўпинча ёзиб олмайдилар, «андиша»га борадилар.

Баъзи ҳайдовчилар манзилларига 5—10 минут тезроқ етаман, дейдилару, ўзларини ажал чангалига ташлаётганликларини билмайдилар. Машина-машина-да. У темир йўлдан шошиб ўтаётганда ўчиб қолиши мумкин. Ниҳоятда катта тезликда келаётган поезд от эмаски, орқасига тисланса. Фожиа кўз очиб юмгунча рўй беради.

Мен ана шундай даҳшатли воқеани ўз кўзим билан кўрганман: поезд «фарёд» уриб яқинлашиб келарди. Худди шу паллада енгил автомашина жойидан жилиб, ўтиб кетмоқчи бўлди. Навбатчи оёқлари қалтираб ўтириб қолди. Кимдир жон аччиғида қичқирди. Поезд зарб билан уриб, машина моторини бир томонга, ичидаги одамларни бошқа томонга отиб юборди. Яқинда Чинозда мотоциклда поезддан илгарироқ ўтиб кетишга уринган икки ёш йигит фожиали ҳалок бўлди. Қарангки, Афғонистонда, ўқ ёмғирлари остидан омон қайтган йигитлардан бири эҳтиётсизлик қурбонига айланди.

Бизнингча, энди кўнгилчанлик, андиша билан тартибга эришиш қийин. Қоидага сўзсиз амал қилинишини таъминлаш зарур.

— Тоғ йўлларида ўтказилган рейдларда ноябрь ойининг ўзида 30 та қоида бузиш ҳолларини аниқладик, — деди М. Аҳмедов. — Бўстонлиқ, Чирчиқ, Ангрен, Паркент, Олмалиқ йўлларида қатновчи автобусларнинг ҳайдовчилари қоидага амал қилмайдилар. Қарангки, биз эрталаб автомобиль-транспорт корхоналари раҳбарлари билан ана шу қоида бузишларни муҳокама қиламиз, уларни тартибга туширамиз, деб ваъда беришади. Лекин шу куниёқ яна ўзбошимчалик қайтарилаверади.

Баъзан автобус ҳайдовчилари йўловчилар ташишдек масъул вазифани бажараётганликларини унутиб қўядилар. Шунинг учун ширакайф бўлсалар-да, йўлга тушаверадилар. Фақат шу йилнинг ўзида Ангрен автомобиль-транспорт корхонасига қарашли машиналарни ҳайдайдиган 8 киши маст ҳолда кетаётганда ушланди. Шу йилнинг ўтган ўн ойи мобайнида вилоят бўйича 109 та автоавария рўй берди. Шу жумладан, 42 та бахтсиз ҳодисага ҳайдовчиларнинг ўзлари айбдор, деб топилди. «Ташоблгрузтранс» концернига қарашли машиналар ҳайдовчилари томонидан ўн ой ичида 15 та йўл-транспорт ҳодисаси содир этилди. 3 киши ҳалок бўлди, 22 нафари жароҳатланди. Концерн ҳайдовчилари тўққиз ой давомида 450 марта тартиб бузишга улгурдилар. 12 киши маст ҳолда рулга ўтирганри учун ҳайдовчилик ҳуқуқидан маҳрум этилди. Пискент, Алимкент, Солдатский автомобиль-транспорт корхоналарида аҳвол ҳамон ўнглангани йўқ.

Вилоят давлат автоинспекцияси бўлими ҳаракат хавфсизлиги қоидасини бузган автобус ҳайдовчиларига нисбатан қатъий чоралар кўриш тадбирларини ишлаб чиқди. Бундан буён ГАИ ходими қоида бузган ҳайдовчига жарима солишдан ташқари, йўл варақасига тегишли ёзувлар ёзади. Автокорхона маъмурияти эса ана шу ёзувларга кўра унинг билимини қайта текшириш учун имтиҳонга юборади. Имтиҳондан ўтолмаган кишилар ҳайдовчилик ҳуқуқидан маҳрум бўладилар.

Темир йўл ўтиш жойларида хавфсизликни таъминлаш, турли хил кўнгилсиз воқеаларнинг олдини олиш мақсадида темир йўл навбатчиларининг рапортларига асосан белгиланган қоидани бузган ҳайдовчилар аниқланиб, уларни олти ойга машина ёки автобус ҳайдаш ҳуқуқидан маҳрум этишга қарор қилинди.

Йиғилишда концернлар қошидаги ҳаракат хавфсизлигини назорат қилиб турувчи мутахассислар масъулиятини ошириш зарурлиги таъкидлаб ўтилди. Улар энди бундан буён ГАИ ходимлари билан биргаликда иш олиб борадилар.

Йиғилишда «Ташоблпасстранс» концерни раиси С. Раҳматуллаев, «Ташоблгрузтранс» концерни раиси С. Юсупов, шунингдек Бўстонлиқ, Чирчиқ, Ангрен автомобиль-транспорт корхоналари, Ўрта Осиё темир йўл Бошқармаси Тошкент вилоят бўлинмаси вакиллари сўзга чиқиб, хавфсизликни таъминлаш чора-тадбирларини белгилаймиз, дедилар.

Э. ҚОСИМОВ.

ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН ЙИҒИЛИШДАН

Ойнаи жаҳонда

Чоршанба

28 НОЯБРЬ

ЎзТВ I

11.30 Кимё. 12.00 Телефильм. 12.30 Товламачи. Бадиий фильм. 18.05 Янгиликлар. 18.10 Мультфильм. 18.20 Қўшиғим, жон қўшиғим. 19.00 Назорат экрани. 19.30 «Ахборот». 19.50 Учрашув. 20.25 Тижорат хабарлари. 20.30 «Ахборот». 20.50 Концерт. 21.30 «Время». 22.00 Ўзбекистон Ленин комсомоли съезди кундалиги. 22.20 Олтинга тенг. Бадиий фильм.

ЎзТВ II

19.05 Санъат олами. 19.35 Телефильм. 20.00 Тошкент хабарлари. 20.10 Тундаги ҳодисалар. 20.55 Дўстларимиз даврасида.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ

21.30 «Время». 22.00 Ашки зиндаги. Фильм-спектакль. 23.00 Шўнғиётган қизилтўш. Бадиий фильм.

МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 Ҳужжатли фильм. 9.30 Концерт. 10.30 К. Симонов. «Урушсиз ўтган 20 кун». Қиссадан парчалар. 11.00 «Сўз». 13.00 «Время». 13.40 Менинг Чайковскийим. 16.10 Мусиқий хазина. 16.55 Болалар соати. 17.55 «Бу бўлган... бўлганди...» 18.20 Сиёсий мулоқотлар. 19.10 Ўзингга ўзинг ёрдам бер. 19.55 Кинопанорама. 21.25 Коллаж. 21.30 «Время». 22.00 Футбол. «Торпедо» (Москва) — «Монако» (Франция). 23.40 Союзлар уйининг Колонна залида хотира кечаси. 00.55 ТЯХ.

МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари. 9.15 Табиат сирлари. 9.35, 10.35 Физика. 10.05 Немис тили. 11.05 Немис тили. 11.35, 12.35 Умумий биология. 12.05 Педагогика ҳамма учун. 13.05 Ҳужжатли фильм. 13.25 Такрорий телефильмлар сеанси. 14.25 Академик эшкак эшиш бўйича жаҳон чемпионати. 17.25 Фильм-балет. 18.15 Қишлоқда ўтказилган таътил. Бадиий фильм. 18.40 Концерт. 18.55 Коллаж. 19.00 «Время». 19.30 Мультфильм. 19.35 Ҳужжатли фильм. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 Эстрада концерти. 21.15 Телефильм. 21.25 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида. 22.25 Авлиё Луканинг қайтиши. Бадиий фильм. 23.55 Телефильм. 00.25 Ҳужжатли фильм. 00.35 П. И. Чайковский. 100 та романс. 00.55 Фотоконкурс. 01.00 Баскетбол. ССЖИ — Чехословакия.

Ойнаи жаҳонда

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги
М. Қориёқубов номли Ўзбек давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
5, 6 ДЕКАБРЬ СОАТ 19.00 ДА
ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ХАЛҚ АРТИСТИ
КАМОЛИДДИН РАҲИМОВ

КОНЦЕРТИ

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Ўзбекистон маданият вазирлиги
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
Ўзбекистон маданият вазирлиги
14 ДЕКАБРЬ СОАТ 17.00 ВА 19.30 ДА
НУРИДДИН ҲАЙДАРОВнинг

КУЙ ВА ҚЎШИҚ БАЗМИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист ДИЛМУРОД ИСЛОМОВ
артистлар: Моҳичеҳра ИСЛОМОВА, Раъно ЗОКИРОВА, Муҳтарам ҚОРАТОЕВА.
Дастурни — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Патталар сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилади.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ»
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
7 декабрь соат 19.30 да
8, 9 декабрь соат 16 ва 19.30 да

«ДЎСТЛИК ТАРОНАЛАРИ»

«ҚИЗИҚЧИ—90» КУРИГИНИНГ ҒОЛИБИ, ЛЕНИНОБОДЛИК КУЛГИ УСТАСИ ҲОЖИБОЙ ТОЖИБОЕВ
Тожикистон ССЖда хизмат кўрсатган артист ҚОДИРЖОН МИРАШУРОВ
(7—8 декабрда)
хушовоз хонанда АБДУРАУФ ОЛИМОВ
(9 декабрда)
ИЖРОСИДА

КУЙ ВА ҚЎШИҚ БАЗМИ

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 41-74-30, 45-92-13.

УЙ-РЎЗҒОР МУЛКИНИ СУҒУРТА ҚИЛДИРИШ ШАРТНОМАСИ

табиий офат, портлаш, ёнғин, иситиш, сув таъминоти, канализация системаларидаги аварнялар,
шунингдек, ўғирлик, нобуд қилиш ёки ўғирлашга ҳаракат қилиш пайтида шикастланиш оқибатида мол-мулкингизга етказилган зиён ўрнини қоплаш имконини беради.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДАГИ ДАВЛАТ СУҒУРТА ИНСПЕКЦИЯЛАРИ ҚУЙИДАГИ БУЮМЛАРНИ СУҒУРТА ҚИЛДИРИШ ЮЗАСИДАН
МАХСУС ШАРТНОМАЛАР ТУЗИШГА ТАЙЁР:
— радио-теле ва киноаппаратуралар;
— видеомагнитофонлар ва видеокамералар;
— шахсий компьютерлар;
— чолғу асбоблари;
— электр асбоблари ва электрон аппаратуралар;
— аудио, видеокассеталар, дискеталар, грампластинкалар.

Шартномада кўзда тутилган пул миқдори ҳажмида товон тўланиши кафолатланади.
Суғурта пули ҳар бир буюм бўйича унинг суғуртачи томонидан белгиланган ҳажмдаги баҳоси атрофида (чакана, шартномавий ёки воситачилик баҳоларида).
— СУҒУРТА ТЎЛОВЛАРИ — СУҒУРТА ПУЛИНИНГ 1,5—2 ФОИЗИДАН ИБОРАТ.
Суғурта шартлари билан батафсил танишиш ва шартнома тузиш учун шаҳар ва ноҳия Давлат суғурта инспекцияларига мурожаат қилиш мумкин.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ДАВЛАТ СУҒУРТА БОШҚАРМАСИ.
«ЭРА» ТАЖРИБАВИЙ РЕКЛАМА-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ АГЕНТЛИГИ.

Халқ депутатлари Тошкент вилоят Кенгаши вилоят Кенгаши депутати, Калинин ноҳиясидаги «Бўзсув» шўро хўжалиги директори Б. С. Тошхўжаевга акаси

Пўлат Содиқович ТОШХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор этади.

Тошкент Вилоят ижроия қўмитаси матбуот бошқармаси жамоаси бошқарма кенгашининг аъзоси, Тошкент вилоят китоб савдоси идораси директори О. О. Ортиқовга онаси

Ойниса МУСАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Д. — 1927. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12